

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรรต์น์ จิตตเกษม. การพัฒนารายวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2542.
- เครือจิต ศรีบุญนาค และคณะ. สุนทรียภาพของชีวิต. โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟเอ็ดดูแคชั่น, 2542.
- จงกล เสงสุวรรณ. แนวโน้มหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- จรรยาศรี วีระวานิช. การสอนและการจัดการแสดง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526.
- จินตนา สายทองคำ. การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ชะลูด นิมเสมอ. องค์ประกอบศิลป์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. การวิจัยทางศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ดิลก ดิลกานนท์. การฝึกทักษะการคิดเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2533.
- ธำรงค์ดี ธำรงค์เลิศฤทธิ์. ทศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและนักการศึกษา ด้านศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.

- นฤมล ชันส์มฤทธิ. การนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- นวลจิตต์ เขาวกัรติพงษ์. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติครูวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- นันทพร ผ่องพุด. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องลายไทยและความคิดสร้างสรรค์เชิงศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนวิชาศิลปะไทย จากการสอนโดยใช้สื่อแผ่นภาพโปร่งใสแบบซ้อนภาพประกอบเทปเสียง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- นิลวรรณ วรรณะลี. การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541.
- บุญส่ง ชัยสิงห์กายานนท์. ลักษณะของงานศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- ปรววรรณ ดวงรัตน์. การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ สาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ประคอง กรวรรณสุด. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ประพนธ์ พิสัยพันธ์. ผลของการฝึกการรับรู้เชิงสุนทรียะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมาแตร์ เดอี วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541.
- ประยुทธ สุวรรณศรี. ผลการใช้รูปแบบการสอนการคิดนอกกรอบที่มีต่อการคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. **ความคิดสร้างสรรค์: พรสวรรค์ที่พัฒนาได้**. ปาฐกถาครั้งที่ 10
เนื่องในโอกาสฉลองอายุครบ 84 ปี ศาสตราจารย์ ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา,
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ปรุงปรีดี ชาวปลื้ม. **หัวหน้าโปรแกรมวิชานาฏศิลป์ไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา**.
สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2545.
- ปุนรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์. **การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา. ใน**
คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปีการศึกษา 2533. หน้า 80-85. หน่วยประสบการณ์
วิชาชีพ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. (อัดสำเนา)
- พจน์มัลย์ สมรรคบุตร. **แนวทางการคิดประดิษฐ์ทำรำเซิ้ง**. ภาควิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์
สถาบันราชภัฏอุดรธานี, 2538.
- พรรณี ช เจนจิต. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.
- พัฒนานุสรณ์ สถาพร. **การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทาง**
วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนมัธยม. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- พาณี สีสวย. **สุนทรียะของนาฏศิลป์ไทย**. ภาควิชานาฏศิลป์ คณะวิชามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูธนบุรี, 2535.
- พีระพงษ์ กุลพิศาล. **มโนภาพและการรับรู้ทางศิลปะ**. ตำรา - เอกสารวิชาการ ฉบับที่ 19
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. **การบริหารจัดการอุดมศึกษา หลักและแนวทางตามแนวปฏิรูป**.
รายงาน เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2542.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. **การเรียนการสอนและประสบการณ์ด้านสุนทรียภาพและศิลปะ**
วิจารณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน**.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทเพื่อนพิมพ์, 2530.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. **สถิติวิทยาทางการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
2540.
- วรพรรณ กীরานนท์. **การวิเคราะห์หลักสูตรนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรีของสถาบัน**
อุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

- วชิรินทร์ จูติอดิษฐ์. **ทัศนคติต่อวิชาศิลปะศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปะศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. **ความคิดสร้างสรรค์: ศักยภาพที่เสริมสร้างและพัฒนาได้**. วารสารวิชาการ 8 (สิงหาคม 2541): 23-25.
- วิชา ถาวรศิริ. **การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยการใช้วิถีทัศน์และกิจกรรมสร้างสรรค์แบบต่อเติมภาพ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- วิชาการ,กรม. **ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎีการเรียนการสอน การวัดผล**. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2539.
- วิชาการ,กรม. **หนังสือเรียนศิลปะศึกษา ศ 305-ศ306 ศิลปะกับชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้ำคูณสภา, 2536.
- วิทย์ เทียงบูรณธรรม. **พจนานุกรมอังกฤษไทย (ฉบับใหม่)**. กรุงเทพมหานคร: รวมสาสน์, 2530.
- วิรัตน์ พิชญไพบูลย์. **การสร้างแบบทดสอบความถนัดเชิงศิลปะ เพื่อพัฒนาเป็นแบบทดสอบมาตรฐาน**. ใน สันติ คุณประเสริฐ และสมใจ สิทธิชัย (บรรณาธิการ), **ศิลปะศึกษา-ศึกษาศิลปะครุศิลป์ 4**. หน้า 69-80. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- วิรัตน์ พิชญไพบูลย์. **ศิลปะเป็นมูลฐานสำคัญ**. วารสารครุศาสตร์ (กรกฎาคม – กันยายน 2536): 1-12.
- ศิริเดช, สุชีวะ. **ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2545.
- ศิลปากร, กรม. **แผนแม่บทการอนุรักษ์สืบทอดพัฒนาศิลปวัฒนธรรมยามวิกฤติ พ.ศ. 2542-2545**. กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. **เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- สิริชัยชาญ พักจำรูญ. **การบรรยายพิเศษ เนื่องในการประชุมสัมมนาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการจัดการศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ณ โรงแรมเวียงใต้ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2543**.
- สิริชัยชาญ พักจำรูญ. **วิวัฒนาการและอนาคตภาพของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุริยางค์บัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.

- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. การสร้างมาตรฐานวัดในการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2534.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. นาฏยศิลป์ปริทรรศน์. ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สุวิมล ว่องวานิช. การวัดทักษะการปฏิบัติ. จุลสารการทดสอบอันดับ 4 ศูนย์ทดสอบทางการศึกษา ร่วมกับศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ไฉภา กิมวังตะโก. การสร้างหน่วยการเรียนการสอนเรื่อง จุฬายพราหมณ์สำหรับ นักศึกษาคณะ วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- เสาวนิตย์ กาญจนรัตน์. การเปรียบเทียบความไวในการรับรู้เชิงสุนทรีย์ระหว่างนักศึกษา ในวิทยาลัยครู โปรแกรมวิชาศิลปศึกษาที่มีระดับความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2535.
- อมรา กล้าเจริญ. วิธีสอนนาฏศิลป์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2535.
- อารี พันธุ์ณี. คิดอย่างสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ต้นอ่อน, 2540.
- อารี รังสินันท์. ความคิดสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2532.
- อารี สุทธิพันธ์. ประสบการณ์สุนทรีย์. กรุงเทพมหานคร: ต้นอ่อน, 2532.
- อุษา สบฤกษ์. การศึกษาพฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ภาษาอังกฤษ

- Allan Hancock College. PCPA Theaterfest is The Pacific Conservatory of the Performing Arts at Allan Hancock College. Available from: <http://www.pcpa.org/CTRRAIN.html>[2000, November 20].
- Andersen, E.B. Sufficient statistics and latent trait models. *Psychometrika* (1977a): 69-81.
- Anderson, Dorothy Patricia. Fedor Sologub and the dance. Available from: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9967432> [2001, June 21].

- Anderson, H.H. The nature of creativity. In **Creativity and art education**. W.L. Brittain (ed.) Washington: The National Art Education Association, 1964.
- Anderson, R.C. and Hidde, J.L. Imagery and Sentence Learning. **Journal of Education Psychology** 62 (December 1971): 526-530.
- Anderson, Tom. Defining and structuring art criticism for education. **Studies in Art Education** 34 (April 1993): 199-208.
- Barrett, T. **Talking about student art**. Worcester Massachusetts: Davis Publications, 1997.
- Bimbaum, A. Some latent trait models and their use inferring an examine ability. In F. Lord and M. Novick, **Statistical Theories of Mental Test Scores**. Reading: Mass Addison Wesley, 1968.
- Black, Margaret Grace. **Teaching for the aesthetic experience**. Available from: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9964497> [2001, June 21].
- British Columbia Ministry of Education. **Integrated Resource Package**. Available from: <http://www.bced.gov.bc.ca/irp/fak7/da7cc.htm> [2000, November 26].
- Brandt, R. " On Creativity and Thinking Skill: A Conversation with David Perkins." **Educational Leadership** (1984): 12-18.
- Broom B.S. **Taxonomy of Educational Objectives**. New York: David McKay , 1964.
- Brown, F.G. **Principles of Educational and Psychological Testing**. Hinsdale, IL: Dryden Press, 1970.
- Burgart, J. Art in high education: The relationship of art experience to personatity, general creative, and aesthetic performance. In W.L. Brittain (ed.), **Creative and Art Education**. New York: The Education Association, 1964.
- Capossela, Ava Kathryn Sprague. **Field creativity: Reliability of nine criteria for evaluating student projects**. Available from: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9959982> [2001, June 21].
- Carter, Curtis. Arts and cognition: Performance, criticism, and aesthetic. **Art Education** 36 (1983): 61-67.
- Charles Sturt University. **Core Composition " Dance"**. Available from: <http://hsc.csu.edu.au/dance/coures/2unite/coreomp> [2000, November 26].

- Child, I.L. **The Development of sensitivity to aesthetic values.** New Haven, 1964.
- Christensen, P. et al. **Creative Tests (Plus a Mixed Bag of Materials for Gifted)**
 Available from: <http://www.psychtest.com/curr01/CATLG030.HTM>
 [2001, October 8].
- Cropley, A.J. **More Waysthan One. Fostering Creativity in the Classroom.** Norwood:
 Ablex, 1992.
- Day, M.D. **Art education in action: Aesthetic.** Santa Monica CA: Getty Center for
 Education in the Arts, 1995.
- Dee, David Michael. **Teaching as transactional performance artistry: A hermeneutic
 and phenomenological investigation into the aesthetic qualities of teacher / student
 transactions through the performing arts traditions of theatre, dance, and music.**
 Available from: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9980572>
 [2001, June 21].
- Duffy, R.A. An analysis of aesthetic sentivity, creativity, artistic potential, visual-haptic
 aptitude, cognitive style, personality, and demographic variables in grades
 four, six eight and ten. **Dissertation Abstracts International** 38 (May 1978):
 6476-A.
- Eysenck, H.J. The Development of aesthetic sensitivity in children. **Journal of Child
 Phychology and Psychiatry** 13 (1972): 1-10.
- Forisha, B.L. Relationship between Creativity and Imagery: A Question of Cognitive
 Styles. In A.A. Sheikh (ed.). **Imagery Current Theory, Research, and
 Application.** New York: John Wiley & Sons, 1983.
- Fowler, Sidney D. **Imageing the Wora: A descriptive account of curriculum resource
 development utilizing artistic images.** Available from: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9975721> [2001, June 21].
- Franklin C. Baer. **The Creative Process.** Available from: <http://www.bemorecreative.com/creativeprocess.html> [2000, December 21].
- Freud, S. The interpretation of dream. In **The basic writing of Sigmund Freud.** Brill
 (ed.) New York: The Modern Library, 1938.
- Franklin, Eric. **Dance Imagery for Technique and Performance.** Human Kinetics,
 1996.

- Gardner, Howard. **Art mind & brain**. New York: Basic Book, 1982.
- GetZel, J.W. and Jackson, P.W. **Creative and Intelligence**. London and New York: John Wiley & Sons, 1962.
- Good, T.L., and Brophy, J.E. **Education Psychology: A Realistic Approach**. New York: Holt Rinehart and Winston, 1980.
- Goodwin, C.J. **Research in Psychology: Methods and Design**. New York: John Wiley & Sons, 1995.
- Guilford, J.P. **The Nature of Human Intelligence**. New York: McGraw-Hill Book, 1967.
- Herward, William L., and Oriansky, Michael D. **Exceptional Children: An Introductory Servey of Special Education**. 2nd ed. Columbus: A Bell & Howell Company, 1984
- Johnson, Andrew. **How to use creative dramatics in the classroom**. Available from: <http://thailis.uni.net.th/hwweda/detail.nsp>[2002, November 7].
- Johnson, Maxime. **Dance improvisation: a paradigm of thinking in movement**. Available from: <http://thailis.uni.net.th/hwweda/detail.nsp>[2002, November 7].
- Johnson, M.H. and Cooper, S.L. Developing a system for assessing written art criticism. **Art Education** 47 (May 1994): 21-26.
- Johansen, Per O. **An appreciation-oriented teaching model for visual aesthetic education**. Doctoral Dissertation, Indiana University, 1987.
- Joyce, B. and Weil, M. **Model of Teaching**. 3rd ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice - Hall, 1986.
- Karefilaki, Kiraiki Dimitriou. **The Development of image understanding: Implications for visual literacy in older adolescents and young adulta**. Available from: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9982592> [2001, June 21].
- Latta, Margaret Macintyre. **Enfleshing aesthetic play: Giving expression to teaching and learning aesthetically**. Available from: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/NQ49517> [2001, June 21].
- Lord, F.M. **Applications of item Response Theory Testing Problems**. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 1980.
- Lowenfield, V. **Creative and mental growth**. 3rd (ed.), New York: Macmillan, 1975.

- Mayseky, M., Neuman, D and Wlodkowski, R.J. **Creative activities for your children.**
U.S.A.: Littion Educational Publisher, 1975.
- Minton, Sandra Cerny. **Choreography: A Basic Approach Using Improvisation.** 2nd
ed University of Northern Colorado, 1997.
- Mittler, Gene. Clarifying the decision-making process in art. **Studies in Art
Education** 25 (January 1983): 15-22.
- National Assesment of Education Progress. **NAEP and Dance: Framework and
Field Tests.** Available from: <http://nces.ed.gov/pubs98/98459.html>
[2000, Aug 21].
- Osborn, A.F. **Applied Imagination.** NY: Scribner, 1963.
- Paivio, A. and Begg, I. **Psychology of Language.** Englewood Cliffs, New Jersey:
Prentice- Hall, 1981.
- Penrod, James and Plastino, Janice Gudde. **The Dance Prepares Modern Dance
for Beginners.** California: Mayfield Publishing Company Mountain View, 1997.
- Perkins, D.N. "Creative by Design." **Educational Leadership** (1984): 18-25.
- Posner ,G.J. and Rudnitsky Alan N. **Course design: a guide to curriculum
development for teachers.** (n.p.): Longman, 1982.
- Rasch, G.A. Mathematical Theory of objectivity and its consequences for model
construction. In **Report from the European Meeting on statistics Econometrics
and Management Sciences.** Amsterdam, 1968.
- Reilly ,R.R., and Lewis,E.L by Design". **Educational Psychology.** New York:
Macmillan Publishing, 1983.
- Richard, Gary. **An Examination of Those Relationships among Students Concepts of
Their own Creativity, Student Personality Type, and The Instructor of University Art
Students.** Available from: <http://www.school.net.th/once-cgi/text.cgi> [2000, Sep 12].
- Rustom, A. Comparison of creativity scores between beginning and advance
painting and graphing design student. In Rennels (ed.) **Viewpoints: Dialogue in
art education center for the visual art.** pp. 1-8. Iiinois State University, 1990.
- Ryerson Polytechnic University. **Theatre Performance Dance.** Available from:
<http://www.ryerson.ca/program/dance.html> [2000, Aug 21].

- Schneer, Georgett. **Movement Improvisation in the Word of a Teacher and Her Students.** New York, 1994.
- Schwartz, Peddy. **Action Research: Dance Improvitation as Dance Technique.**
Available from: <http://www.umi.com/pqdwpTs=966866> [2000, Aug 21].
- Shafritz, Jay M ., Kooppe, Richard P., and Soper, Elizabeth W. (eds) **Dictionary of Education.** New York: Fact on File, 1988.
- Sibbitt, David. **Hume's aesthetic principles (David Hume).** Available from:
<http://www.Lib.umi.com/dissertations/fullcit/9959982> [2001 , June 26].
- Simpson, Alizabet. **The Illinois Teachers of Home Economics in Robert N. Singer and Walter Dick, Teaching Physical Education: A Sytem Approach.** Boston: Houghton Minfflin, 1974.
- Singer, R.N. **The learning and human performance.** New York: Macmillan Publishing, 1975.
- Smith, J.A. **A Setting Condition for Creative Teaching in the Elementary School.** Boston: Allyn and Bacon, 1972.
- Subchapter School. **Texas Essential Knowledge and Skills for Fine Arts.** Available from: <http://www.Ecisd.org/tech/TEKS/CH117002.HTM> [2000, Aug 21].
- Torrance E.Paul. **Rewarding Creative Behavior.** Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1965.
- Torrance E.Paul. **Guiding Creative Talent.** New Delhi: Prentice- Hall of India Private, 1969.
- Torrance E.P. and Myers, R.E. **Creative Learning and Teacher.** New York: Dood Mead, 1972.
- Venet, Cheryl Lynn. **Art teachers opinions of assessment criteria.** Available from:
<http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9974694> [2001, June 26].
- Westcott, M.R. Empirical students of intuition. In **Widening horizon in Creativity.** C.W. Taylor (rd.). New York: Willey, 1964.
- Winn, W. Visual Information Processing: A Programatic Approach to the Imrgery Question. **Education Communication and Technology Journal** 28 (February 1980): 120-133.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์และข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบวัดนาฏยสรรค์
2. ผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์และข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบวัตนาฏยสรรค์

1. อาจารย์ศิริวัฒน์ ดิษยนันท์	ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง
2. อาจารย์สุวรรณี ชลานุเคราะห์	ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง
3. อาจารย์สัมพันธ์ พันธุ์มณี	ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง
4. ศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬักษ์	ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานาฏยศิลป์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
5. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. มัทนี รัตนิน	อาจารย์พิเศษ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ วิทยาลัยนวัตกรรมการอุดมศึกษา
6. รองศาสตราจารย์ สาลี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เป็นที่ปรึกษาของเวิร์ดคลับ
7. รองศาสตราจารย์ สุมนมาลย์ นิมนติพันธ์	ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานวิชาการ สาขานาฏศิลป์ – ดนตรี (ก.ค.) ของ กรมศิลปากร กรมพลศึกษา สำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติ สถาบัน ราชภัฏ และกรมสามัญศึกษา
8. ศาสตราจารย์กิตติคุณอารี สุทธิพันธ์	ผู้เชี่ยวชาญการสอนศิลปะ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
9. อาจารย์สถาพร สันทอง	ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์พิเศษ สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ และมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
10. คุณลัดดา ตั้งสุภาไชย	ผู้อำนวยการศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติ

11. อาจารย์สาวิตร พงศ์วัชร	หัวหน้าโปรแกรมวิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต
12. อาจารย์มานพ มีจำรัส	ผู้กำกับลีลา ภัทราวดีเธียเตอร์
13. อาจารย์สมภพ เพ็ญจันทร์	หัวหน้างานอนุรักษ์ สร้างสรรค์และเผยแพร่ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย
14. อาจารย์พีรพงศ์ เสนไสย	อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
15. อาจารย์ศิริมงคล นาฏยกุล	อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

2.1 ตรวจสอบแบบสอบถามและแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

อาจารย์ปราณี สำราญวงศ์	ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ อาจารย์พิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
อาจารย์จรรยา วิระวานิช	ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์พิเศษ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
อาจารย์จาทรงค์ มนตรีศาสตร์	ข้าราชการบำนาญ อาจารย์ 3 ระดับ 8 อาจารย์พิเศษวิทยาลัยนาฏศิลป์และ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์นิตยา จามรมาน	ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์
อาจารย์ศุภชัย จันทร์สุวรรณ	คณบดีคณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2.2 ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบวัดนาฏยศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์จาทรงค์ มนตรีศาสตร์	อาจารย์พิเศษวิทยาลัยนาฏศิลป์ และ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์สถาพร สันทอง	ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์พิเศษ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
อาจารย์สาวิตร พงศ์วัชร	หัวหน้าโปรแกรมวิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต
อาจารย์มานพ มีจำรัส	ผู้กำกับลีลา ภัทราวดีเธียเตอร์
อาจารย์สมภาพ เพ็ญจันทร์	หัวหน้างานอนุรักษ์ สร้างสรรค์ และเผยแพร่วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย
อาจารย์ศิริมงคล นาฎยกุล	อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์รติวรรณ กัลยาณมิตร	อาจารย์ 3 ระดับ 8 วิทยาลัยนาฏศิลป์
อาจารย์เวณิกา บุญนาค	อาจารย์ 3 ระดับ 8 วิทยาลัยนาฏศิลป์

2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคู่มือการตรวจให้คะแนนแบบวัดนาฏยสรรค์

อาจารย์สุภาวดี โฟธิเวชกุล	หัวหน้าภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
อาจารย์นิลวรรณ ถมั่งรักษัสัตว์	หัวหน้าภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
อาจารย์นฤมล ชันส์มฤทธิ	อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยนาฏศิลป์
อาจารย์จินตนา สายทองคำ	อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยนาฏศิลป์
อาจารย์เกศินี สุวรรณนุรักษ์	อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยนาฏศิลป์
อาจารย์สุธัญญา ว่องไชยสิทธิ์	อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยนาฏศิลป์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจจิมา สวัสดิ์ชีวิน	รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏธนบุรี
อาจารย์ปรุงปรีดี ชาวปลื้ม	หัวหน้าโปรแกรมวิชานาฏศิลป์ไทย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
อาจารย์กุลชไม สืบพัก	อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชานาฏศิลป์ไทย สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

อาจารย์ศุภพร สังขมรรท	รองคณบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
อาจารย์สมรัตน์ ทองแท้	นาฏศิลป์ 6 สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์
อาจารย์ไพโรจน์ ทองคำสุก	นาฏศิลป์ 6 สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์

2.4 ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบรูปแบบการสอนและแผนการสอน

อาจารย์ปราณี สํารามวงศ์	ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ อาจารย์พิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
รองศาสตราจารย์ สาลี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เป็นที่ปรึกษาของเวิร์ดคลับ
รองศาสตราจารย์ สุมนมาลย์ นิมเนตพันธ์	ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานวิชาการสาขา นาฏศิลป์-ดนตรี (ก.ค.) ของ กรมศิลปากร กรมพลศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา แห่งชาติ สถาบันราชภัฏ และกรมสามัญศึกษา
อาจารย์รัตติยะ วิกสิตพงศ์	ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ อาจารย์พิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
รองศาสตราจารย์ชมนาด กิจจันทร์	ที่ปรึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

ภาคผนวก ข

แนวคิดและทฤษฎีที่เป็นที่มาของหลักการและวิธีการของรูปแบบการเรียนการสอน

แนวคิดและทฤษฎีที่เป็นที่มาของหลักการและวิธีการของรูปแบบการเรียนการสอน

แนวคิด ทฤษฎี	มโนทัศน์ของแนวคิด ทฤษฎี	หลักการและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น
1. ความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ ความหมายและลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ (David Perkins, 1984 ; ทะลุดี นิมเมสมอ , 2542 ; อารี สุทธิพันธ์, 2532)	กระบวนการในการสร้างสรรค์งานศิลปะต้องอาศัยสิ่งกระตุ้น จากแนวคิด วัสดุ ฯลฯ และความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นผลจากการรับรู้ การจินตนาการ และประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์งานศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดผลงานทางศิลปะ จึงไม่คำนึงถึงบุคคลิกและลักษณะในด้านพรสวรรค์ แต่เน้นที่กระบวนการที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และผลผลิตจากความคิดสร้างสรรค์ โดยเป็นผลมาจากการเรียนการสอนและการฝึกหัดจนเกิดทักษะ	ความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ คือความสามารถในการคิดประดิษฐ์ท่ารำ และทักษะในการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงโดยอิสระ การส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์และทักษะในการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไทย สามารถทำได้โดยวิธีการสอนที่เน้นให้ ผู้เรียนคิดและฝึกปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการและ กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างอิสระ
2. วิธีสอนที่เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์ท่ารำทั้งในประเทศและต่างประเทศ (เฉลย ศุขวณิช และสถาพร สมนทอง อ้างถึงใน พจนานุกรมสมรรถนุกร, 2538 ; Charles Sturt University , http://hsc.csu.edu.au/dance/course/2unite/coreomp ; BCMinistry of Education , http://www.bced.gov.bc.ca/irp/fak7/da7cc.htm)	วิธีสอนนาฏศิลป์ไทยใช้หลักการประดิษฐ์ท่ารำจากแม่ท่าและท่าเชื่อมของนาฏศิลป์ไทย โดยนำท่าเหล่านี้มาประดิษฐ์ให้สอดคล้องกับรูปแบบ และประเภทของชุดการแสดงที่จะสร้างสรรค์ วิธีการสอนในต่างประเทศใช้เน้นการคิดและการปฏิบัติด้วยวิธีสอนหลายรูปแบบ เช่น การอภิปราย การทำกิจกรรม การสังเกต การใช้สื่อกระตุ้น และการใช้จินตนาการ ที่สำคัญคือ ให้ผู้เรียนได้ออกแสดงและนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ของตนเอง เป้าหมายสูงสุดของการสอนคือ แนวคิดและ ผลงานที่สมบูรณ์แบบจากกระบวนการคิดผลงานทางนาฏศิลป์โดยอิสระ	กระบวนการหนึ่งในการประดิษฐ์ท่ารำคือการเชื่อมโยงลีลาท่ารำ 1. การสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักการประดิษฐ์ท่ารำ 2. ใช้วิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิด และทำกิจกรรมอย่างอิสระระหว่างการเรียนการสอน 3. ให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไทยอย่างอิสระ

แนวคิด ทฤษฎี	มโนทัศน์ของแนวคิด ทฤษฎี	หลักการและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น
3. การจัดหลักสูตรและวิธีการสอนด้านนาฏศิลป์ (Bloom , 1964 ; Subchapter School ,http://www.Ecisd.org/tech/TEKS/CH117002html ; Ryerson Polytechnic University,http://www.ryerson.ca/program/dance.html ; Allan Hancock College,http://www.pcpa.org/CTRRAIN.html)	จุดมุ่งหมายในการจัดหลักสูตรการสอนนาฏศิลป์ คือการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ จุดมุ่งหมายด้านความรู้หรือพุทธิปัญญา คือการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ จุดมุ่งหมายด้านทักษะ คือการพัฒนาทักษะการปฏิบัติจนถึงขั้นสามารถสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทย และจุดมุ่งหมายด้าน เจตคติคือ การพัฒนาการรับรู้ในคุณค่าด้านสุนทรียภาพทางนาฏศิลป์ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนนาฏศิลป์ต้องสามารถพัฒนาทฤษฎีด้านนาฏศิลป์ การละคร ดนตรี และหลักการทางสุนทรียะให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน โดยจัดการเรียนการสอนทฤษฎีให้สอดคล้องแทรกอยู่ในการปฏิบัติ	เป็นการเรียนการสอนปฏิบัติที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1. การคิดสร้างสรรค์ 2. การตระหนักรู้ในรูปแบบการเคลื่อนไหวที่เป็นลักษณะของตนเองอย่างมีสุนทรียภาพ 3. ทักษะการปฏิบัติ เป็นจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติ ผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ มุ่งเน้นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ประเภทและรูปแบบของการแสดง รวมทั้งองค์ประกอบทางสุนทรียะของการแสดงที่ฝึกปฏิบัติ
4. ทฤษฎีและรูปแบบการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ 4.1 การเรียนการสอนนาฏยศาสตร์ (Georgette Scheer, 1994 ; Peddy Schwartz, http://www.wumi.com/pqdwepTs=966866)	การสอนเน้นการตระหนักรู้ในตนเอง โดยการให้ทำกิจกรรมและฝึกการเคลื่อนไหวร่างกายทุกส่วนอย่างอิสระ ฝึกการคิดสร้างสรรค์ทำการเคลื่อนไหวโดยทันที หรือกำหนดเวลาทั้งระยะสั้นและระยะยาว การทำกิจกรรมเดี่ยว และกิจกรรมกลุ่มในลักษณะการประสานความคิดสร้างสรรค์ท่าเคลื่อนไหวจากการคิดรายบุคคลไปสู่การคิดที่เป็นเอกภาพของกลุ่ม	1. การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสอนปฏิบัติไปพร้อม ๆ กับการฝึกกระบวนการคิดสร้างสรรค์ 2. การสอนโดยใช้สิ่งเร้าต่างๆ เพื่อให้เกิดการตระหนักและแนวคิด 3. การฝึกการคิดประดิษฐ์ท่ารำโดยกำหนดเวลา 4. การทำกิจกรรมกลุ่ม ฝึกการเป็นผู้นำ และการประสานความคิด ในการประดิษฐ์ท่ารำให้เป็นเอกภาพ

แนวคิด ทฤษฎี	มโนทัศน์ของแนวคิด ทฤษฎี	หลักการและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น
4.2 การสอนโดยใช้หลักการจินตภาพ (Franklin, 1996)	การฝึกให้ผู้เรียนใช้จินตภาพจากประสบการณ์ที่สั่งสมมา โดยผู้สอนสร้างแรงจูงใจ สนับสนุน และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออก	การสร้างบรรยากาศระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่เอื้อต่อการคิดประดิษฐ์ผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไทย
5. บรรยากาศและองค์ประกอบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสุนทรียภาพและความคิดสร้างสรรค์ (สมศักดิ์ ภูวิภาดาธรรม , 2542 : Franklin, 1996)	บรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสุนทรียภาพและความคิดสร้างสรรค์ ควรเป็นบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เพื่อให้เกิดการผ่อนคลาย และสามารถแสดงออกได้อย่างเต็มความสามารถ โดยให้ความสำคัญกับองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ บรรยากาศด้านกายภาพ เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน บรรยากาศด้านสมอง เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ใช้ความคิด และบรรยากาศด้านอารมณ์ ในขณะที่ครูช่วยส่งเสริมและสนับสนุนแทนการปิดกั้นทั้งความคิดและการแสดงออกของผู้เรียน	1. มุ่งเน้นการเรียนการสอนที่มีความเป็นกันเอง และการยอมรับทั้งจากผู้สอนและผู้เรียน 2. เน้นบรรยากาศที่กระตุ้นให้เกิดการคิด การสังเกต และการปฏิบัติ 3. การใช้สื่อกระตุ้น เพื่อก่อให้เกิดอารมณ์ จินตภาพ และความคิดสร้างสรรค์
6. การประเมินผล 5.1 การประเมินด้านความคิดสร้างสรรค์ (Torrance,1966 , 1993 ; Besemer and Treffinger 1981)	การประเมินด้านความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ และทักษะในการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไทย มีวิธีการประเมิน 3 ด้าน คือด้านกระบวนการ ด้านเนื้อหา และผลผลิต ด้านกระบวนการมี ได้แก่ กระบวนการคิดสร้างสรรค์ การแสดง และลักษณะของผลงาน	1. ประเมินด้านกระบวนการโดยการสังเกตระหว่างการเรียนการสอน และทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์หลังการสอน 2. ประเมินด้านเนื้อหาจากการอภิปรายการฝึกปฏิบัติ และการทดสอบปฏิบัติหลังเรียน

แนวคิด ทฤษฎี	มโนทัศน์ของแนวคิด ทฤษฎี	หลักการและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น
5.2 การประเมินทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ (http://www.sasked.gov.sk.ca/docs/artsed/dance102030/dancevastud.html ; National Assessment of Education Progress, http://nces.ed.gov/pubs98/98459.html)	ด้านผลผลิต เป็นการประเมินผลงานสร้างสรรคที่แสดงถึงความมีสุนทรียภาพและความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียน ในด้านความแปลกใหม่ ด้านการแก้ปัญหาอย่างสมเหตุสมผล มีคุณค่าในแง่ต่างๆ และด้านความประณีตละเอียดลออสมบูรณ์แบบ โดยดูจากฝีมือและความชำนาญ การประเมินและวัดผลการเรียนการสอนนาฏศิลป์ โดยใช้เทคนิคการประเมินหลายรูปแบบ เช่น การสังเกตแบบทดสอบ การปฏิบัติการ ประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลและกลุ่ม การประเมินโดยเพื่อนและตนเอง	3. ประเมินผลผลิตจากทักษะในการแสดงผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไทยที่มีกระบวนการคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าด้านนาฏศิลป์ไทย เครื่องมือในการประเมิน 1. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ 2. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 3. แบบประเมินทักษะปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์รายบุคคล 4. แบบประเมินทักษะปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม

ภาคผนวก ค

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนวิชานาฏศิลป์ไทยในสถาบันอุดมศึกษา

คำนำ

คู่มือฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการในการนำรูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนวิชานาฏศิลป์ไทยในสถาบันอุดมศึกษานี้ไปใช้ เพื่อให้ผู้สอนมีความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนและสามารถนำกิจกรรมต่างๆไปประยุกต์ใช้ต่อไป

จุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์

รูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนวิชานาฏศิลป์ไทยในสถาบันอุดมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนานักศึกษาลาชานาฏศิลป์ไทยในด้านต่างๆ ดังนี้

1. **ความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์** ได้แก่ ความสามารถในการคิดประดิษฐ์ท่ารำด้วยตนเอง
2. **ทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไทย** ได้แก่ ความสามารถในการรำหรือการแสดงผลงานที่แสดงถึงความชำนาญจากการฝึกฝนทั้งด้านการคิดสร้างสรรค์และการปฏิบัติอันนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ไทยที่สวยงามและแปลกใหม่

ลักษณะเด่นของรูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์

รูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนวิชานาฏศิลป์ไทยในสถาบันอุดมศึกษามีลักษณะเด่น ดังนี้

1. เป็นวิธีการสอนปฏิบัติที่เน้นการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการ และรูปแบบของนาฏศิลป์ไทยมาสอดแทรกในระหว่างการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ควบคู่กับฝึกปฏิบัติจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ
2. ส่งเสริมให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และคิดสร้างสรรค์ทั้งจากการแสดงออก และการทำแบบฝึกหัด

3. กระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้น และเชื่อมั่นในตนเอง ด้วยการเปิดโอกาสให้นักศึกษาคิดสร้างสรรค์ทำร่ำด้วยตนเองและแสดงออกอย่างอิสระ

4. เน้นการเรียนการสอนปฏิบัติตามแบบควบคู่กับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยการนำความรู้ในสิ่งที่เรียนมาใช้ในการประดิษฐ์ทำร่ำ

แนวคิดพื้นฐานและหลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์

แนวคิดพื้นฐานและหลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ที่สร้างขึ้น นำมาจากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะผู้มีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ หลักสูตรการเรียนการสอนนาฏศิลป์ วิธีสอนนาฏศิลป์ไทย รูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ บรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การวัดทักษะการปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำรูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไปใช้

1 **ขั้นเตรียมการ** ผู้สอนดำเนินการเตรียมการที่ครอบคลุมปัจจัยนำเข้าของระบบการเรียนการสอน ได้แก่ จุดประสงค์ของการเรียนการสอน การเตรียมผู้สอน และผู้เรียน ดังต่อไปนี้

1.1 จุดประสงค์ของการเรียนการสอน

1) ศึกษาและวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของรายวิชา โดยศึกษาจากคำอธิบายรายวิชาที่ปรากฏในหลักสูตรการศึกษา

2) กำหนดจุดประสงค์รายวิชา โดยจัดลำดับความสำคัญของจุดประสงค์รายวิชาให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหาวิชา และสิ่งที่ต้องการให้นักศึกษาเกิดการพัฒนา ทั้งด้านทักษะการปฏิบัติตามเนื้อหา ด้านความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ และทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์

3) จัดทำเกณฑ์การประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา และจุดประสงค์ในการพัฒนานักศึกษา

4) ศึกษาและวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อจัดแบ่งเนื้อหาและกำหนดเวลาในการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา

1.2 ผู้สอน

- 1) จัดทำเค้าโครงรายวิชาที่สมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วยคำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา สัดส่วนการให้คะแนน และวิธีการประเมินผล
- 2) จัดทำแผนการสอน ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ สาระสำคัญ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและการประเมินผล ให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องสัมพันธ์กับหลักการ และจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ โดยจัดทำแผนการสอนให้ครบตามเนื้อหาและจำนวนคาบเวลาเรียนที่กำหนดไว้
- 3) จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอน
- 4) จัดประชุมคณะผู้สอน แจกเอกสารและชี้แจงรายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์และแผนการสอน พร้อมทั้งตารางเวลาในการดำเนินการสอน รายชื่อผู้สอนตามเนื้อหาที่กำหนด ชักซ้อมเพื่อสร้างความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างรูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์กับการสอนปฏิบัติในรูปแบบเดิม

1.3 ผู้เรียน ผู้สอนเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนการดำเนินการสอนโดย

- 1) ให้ความรู้ผู้เรียนเกี่ยวกับ หลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ โดยเน้นว่าการเรียนการสอนโดยวิธีนี้จะช่วยพัฒนานักศึกษาในด้านการคิด วิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ ควบคู่กับการพัฒนาทักษะการปฏิบัติ นักศึกษาจะได้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการฝึกคิดประดิษฐ์ทำร่ำทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มซึ่งเป็นการคิดประดิษฐ์ทำร่ำด้วยตัวนักศึกษาเอง จะทำให้นักศึกษาเกิดความภาคภูมิใจใน ผลงานอันเกิดจากการคิดสร้างสรรค์และการแสดงของตนเอง รวมทั้งในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง นักศึกษาจะได้รับการประเมินผลย้อนกลับจากผู้สอน เพื่อน และการประเมินตนเอง
- 2) แนะนำวิธีการปฏิบัติตัวของผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ คือ เปลี่ยนบทบาทจากการเรียนโดยการเป็นผู้ฟัง และผู้ปฏิบัติตามแบบครูอย่างเดียว เป็นผู้นำเสนอความคิดเห็น ผู้ร่วมสนทนา และเป็นผู้ดำเนินการประดิษฐ์ทำร่ำด้วยตนเอง โดยไม่ต้องกลัวผิดพลาด เนื่องจากในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการประดิษฐ์ทำร่ำจะเปลี่ยนบทบาทเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำแทนการเป็นผู้นำหรือผู้ควบคุม ดังนั้นนักศึกษา

สามารถแสดงออกอย่างเต็มที่ในการทำกิจกรรมทั้งรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่ม การคิดทำรำจากการจินตนาการจากสิ่งต่างๆ รอบตัว การสังเกตและร่อนนำมาปฏิบัติด้วยท่าทางนาฏศิลป์ไทย รวมทั้งเปลี่ยนทัศนคติจากการเป็นผู้ตามเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการประดิษฐ์ท่ารำ

3) ชี้แจงความคาดหวังที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนบรรลุ จากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนนาฏยศาสตร์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนวิชานาฏศิลป์ไทยในสถาบันอุดมศึกษา

4) ชี้แจงแนวรายละเอียดของการประเมินผลการเรียน วิธีการประเมินผลและสัดส่วนการให้คะแนน โดยเน้นว่าระดับคะแนนที่นักศึกษาจะได้รับไม่สำคัญเท่ากับความรู้นักศึกษาจะได้เรียนรู้จากการเรียนการสอนนาฏยศาสตร์นี้ เพราะนักศึกษาสามารถนำความรู้และทักษะจากการฝึกการประดิษฐ์ท่ารำไปใช้ในวิชาชีพต่อไปได้

1.4 สภาพแวดล้อม

1) ผู้สอนติดต่อฝ่ายวิชาการเพื่อขอห้องฝึกปฏิบัติตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการสอน โดยเลือกห้องที่มีขนาดกว้างเพียงพอที่นักศึกษาจะฝึกปฏิบัติและทำกิจกรรมในการประดิษฐ์ท่ารำเป็นกลุ่ม มีกระจกอย่างน้อยหนึ่งด้าน เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีโอกาสเห็นอิริยาบถ ท่าทางการรำของผู้สอน และผู้เรียนเองในระหว่างการเรียนการสอนและการทำกิจกรรม นอกจากนี้ควรเป็นห้องที่มีสื่อการเรียนการสอน เช่น โทรทัศน์ วีดิทัศน์ กระดาน (White board) หรือสามารถเคลื่อนย้ายอุปกรณ์และสื่อต่างๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้สะดวก

2) จัดเตรียมอุปกรณ์ และสื่อการสอนต่างๆ ที่จำเป็นและเหมาะสมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งของจริงและของจำลองตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอนแต่ละแผน เพื่อนำมาใช้เป็นสื่อในการสร้างจินตภาพและจินตนาการของผู้เรียนระหว่างการฝึกคิดประดิษฐ์ท่ารำ

3) จัดเตรียมแหล่งการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน เช่น รายการการแสดงนาฏศิลป์ ณ โรงละครแห่งชาติ หรือที่อื่นๆ ที่จะมีขึ้นระหว่างภาคเรียน การขอความร่วมมือจากศิลปินและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านนาฏศิลป์ไทย หรือผู้ที่เคยรับบทเป็นตัวละครเรื่องต่างๆ ซึ่งยินดีให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักศึกษา จัดทำรายชื่อบุคคลเหล่านั้น พร้อมทั้งสถานที่ที่สะดวกในการติดต่อเพื่อแจกให้นักศึกษา

2. ขั้นตอนการสอน

ในขั้นนี้เป็นการดำเนินการเรียนการสอนตามเนื้อหาวิชาที่กำหนด โดยใช้วิธีการสอนปฏิบัติ และการสอนนาฏยสรรค์ ตามหลักการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับ รูปแบบการแสดง และองค์ประกอบทางสุนทรียะของนาฏศิลป์ไทย ด้วยการแสดงความคิดเห็นการสังเกตลีลาท่าร่าทั้งภายในชั้นเรียนและภายนอกชั้นเรียน เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ หลังจากการฝึกปฏิบัติแต่ละเนื้อหา การให้ทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่าร่าพร้อมทั้งการฝึกปฏิบัติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 วิธีการสอน ใช้เทคนิคที่หลากหลายให้ครอบคลุมการสอนโดยวิธีการฝึกปฏิบัติ ตามแบบหรือเนื้อหาบทเรียน และกระบวนการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การสอนทักษะการปฏิบัติ เป็นวิธีการสอนหลักที่ผู้สอนนำมาใช้สอนตามเนื้อหาที่กำหนดในหลักสูตร ทั้งในส่วนของผู้สอนเป็นผู้นำในการดำเนินการ ได้แก่ การต่อท่าร่า การทบทวนท่าร่าที่ต่อ และในส่วนของผู้เรียนเป็นผู้นำในการดำเนินการ ได้แก่ การฝึกประดิษฐ์ท่าร่า และการนำเสนอผลงานเชิงสร้างสรรค์
- 2) การอภิปราย เป็นวิธีการสอนที่นำมาใช้ในขั้นตอนการนำเข้าสู่เนื้อหา และขั้นตอนฝึกการสังเกตและการวิเคราะห์ ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันดำเนินการโดยผู้สอนอาจเป็นผู้ตั้งประเด็นในการอภิปรายหรือผู้เรียนนำเสนอก็ได้ นอกจากนี้ยังนำมาใช้ในการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม โดยผู้สอนกำหนดโจทย์ให้ แล้วแต่ละกลุ่มจะร่วมกันอภิปรายเพื่อให้ได้แนวคิดหรือความคิดรวบยอดในการประดิษฐ์ท่าร่าตามที่โจทย์กำหนด
- 3) การสอนโดยใช้สิ่งเร้าต่างๆ เพื่อให้เกิดการตระหนักและแนวคิดในการประดิษฐ์ท่าร่า เป็นวิธีสอนโดยครูให้สิ่งเร้านักศึกษาดูแล้วให้สิ่งเร้าเหล่านั้นสร้างจินตภาพหรือจินตนาการเป็นท่าร่า โดยครูไม่ใช้คำพูดชี้แนะ เช่น เสียงดนตรี รูปภาพ แจกันดอกไม้ เป็นต้น
- 4) การทำกิจกรรมเกี่ยวกับการประดิษฐ์ท่าร่าทั้งรายบุคคลและกลุ่ม เป็นวิธีสอนที่ครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้นำหรือเป็นต้นแบบ มาให้ผู้เรียนเป็นผู้ยากแสดงออกหรือคิดสร้างสรรค์ท่าร่าด้วยตนเองโดยการทำกิจกรรมต่างๆ
- 5) การทำกิจกรรมกลุ่ม ฝึกการเป็นผู้นำในการประดิษฐ์ท่าร่า การหาจุดร่วมของความคิดจากการระดมสมอง เป็นวิธีการฝึกทักษะโดยครูกำหนดแนวคิดหรือโจทย์ แล้วให้ผู้เรียนร่วมกันประดิษฐ์ท่าร่าภายใต้แนวคิดเดียวกัน อย่างไรก็ตามมีการหมุนเวียนกันมาเป็นผู้ดำเนินการประดิษฐ์ท่าร่าตามความคิดและลีลาท่าร่าของแต่ละคน ในลักษณะการเป็นทั้งผู้นำและผู้ตาม

6) ฝึกการสังเกตลีลาการรำ จุดเด่น จุดด้อยของการแสดง ทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียน เป็นวิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการมอบหมายให้ไปชมการแสดงบนเวที ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเทคนิคเฉพาะในการรำหรือต่อท่ารำ จากศิลปินที่มีความเชี่ยวชาญ

7) ฝึกการใช้จินตภาพ จินตนาการในการคิดประดิษฐ์ท่ารำจากการดัดแปลง การเชื่อมโยงหรือคิดท่าใหม่ เป็นวิธีการสอนทักษะการคิดสร้างสรรค์ท่ารำ โดยพาผู้เรียนไปนอกชั้นเรียน เช่น บริเวณภายใน และรอบๆ โบสถ์ สนาทิมหฺง่า เป็นต้น แล้วให้ผู้เรียนคิดประดิษฐ์ท่ารำโดยใช้กระบวนการต่างๆ ซึ่งผู้เรียนบอกแนวคิดและแรงจูงใจในการประดิษฐ์ท่ารำนั้นๆ ก่อนการแสดง

2.2 ขั้นตอนการสอน การเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่เนื้อหา ดำเนินการด้วยวิธีต่างๆ คือ

1. ผู้สอนชี้แจง จุดประสงค์ เนื้อหาหลักในการเรียนการสอน
2. ให้ผู้เรียนอภิปรายประวัติที่มาของชุดการแสดง
3. การทบทวนบทเรียนเดิม
4. การทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะเรียนสั้นๆ

ตัวอย่างกิจกรรมการนำเข้าสู่เนื้อหาเรื่องการแนะนำตนเอง

กิจกรรมนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษานำภาษาท่าทางนาฏศิลป์ไทยมาใช้ในการแนะนำตนเอง ซึ่งเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำด้วยกระบวนการเชื่อมโยงสัมพันธ์ลีลาท่ารำ

1. ผู้สอนให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน จำนวน 6 กลุ่ม แต่ละกลุ่มคิดวิธีแนะนำตนเอง ในลักษณะที่น่าสนใจ ดังนี้

1.1 แนะนำตัวในลักษณะการแต่งเป็นคำกลอน หรือร้อยแก้วก็ได้ แต่ต้องแนะนำให้รู้จักชื่อ และลักษณะเด่นของสมาชิกในกลุ่มทั้งหมด

1.2 ให้นำท่าทางนาฏศิลป์ไทยมาใช้ในการนำเสนอ กำหนดเวลาในการระดมสมอง และคิดท่ารำ 10 นาที

2. เมื่อครบเวลาที่กำหนด ให้ออกมาแนะนำหน้าชั้นที่ละกลุ่ม โดยผู้สอนให้นักศึกษาทุกคนสังเกตการนำเสนอของทุกกลุ่ม และลงคะแนนว่ากลุ่มไหนแนะนำตัวด้วยลีลาที่น่าสนใจที่สุด

จากนั้นผู้สอนจึงนำเข้าบทเรียนว่า การที่นักศึกษานำภาษาท่าทางนาฏศิลป์มาเชื่อมโยงต่อกันโดยใช้ลีลาท่ารำเชื่อมโยง ทำให้เกิดท่ารำหรือการแสดงในรูปแบบใหม่ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในการประดิษฐ์ท่ารำ

ขั้นที่ 2 ขั้นฝึกปฏิบัติ เป็นการฝึกปฏิบัติเนื้อหาตามบทเรียน แบ่งออกเป็น

1. การต่อทำรำด้วยการเลียนแบบ หรือปฏิบัติตามแบบครู
2. การอธิบายนาฏยศัพท์ระหว่างการต่อทำรำ และแก้ไขข้อบกพร่องโดยการจับทำรำให้ผู้เรียน
3. การทบทวนทำรำที่ต่อ หลังจากการต่อทำรำจบแล้ว ให้ผู้เรียนทบทวนทำรำพร้อมกันทั้งชั้นหรือแบ่งเป็นกลุ่ม โดยผู้สอนคอยควบคุม และแนะนำนักศึกษาที่ยังมีข้อบกพร่องเป็นรายบุคคล

ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกการสังเกตและการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น

1. การสังเกตลีลาการรำ ตลอดจนองค์ประกอบการแสดง โดย
  - 1.1 สังเกตจากกิจกรรมในชั้นเรียน ลีลาการรำของครู เพื่อน และตนเอง
  - 1.2 สังเกตการแสดงจากสื่อต่างๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ
  - 1.3 สังเกตจากการแสดงบนเวที
  - 1.4 สังเกตการแสดงของศิลปินที่แต่ละคนสนใจ
2. การวิเคราะห์การวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย อารมณ์ ลีลาการรำ และความเหมาะสมขององค์ประกอบการแสดง

ตัวอย่างกิจกรรมการสังเกตและการวิเคราะห์

กิจกรรมนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการรำเดี่ยวและการรำเป็นหมู่หรือระบำจากการแสดงชุดเดียวกัน แล้วนำมาวิเคราะห์ท่วงทีลีลาของผู้แสดง จุดเน้นในการแสดง ดำเนินกิจกรรมโดย

1. ให้นักศึกษาแต่ละคนไปฝึกรำเพลงสีนวลออกอาหนูหน้ากระຈก โดยฝึกท่วงทีลีลาที่อ่อนช้อยงดงาม แสดงอารมณ์ความรู้สึกตามท่วงทำนอง เป็นเวลา 5 นาที
2. แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 คน จำนวน 5 กลุ่ม ให้รำเพลงสีนวลออกอาหนูอีกครั้ง โดยให้เวลาฝึกซ้อมร่วมกัน 10 นาที แล้วแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ
3. ให้นักศึกษาตอบคำถามและให้คะแนนการนำเสนอของกลุ่มต่างๆ ในเรื่องเกี่ยวกับ
  - 1) ความถูกต้องของท่ารำ 2) ความถูกต้องของจังหวะ 3) ความงดงามของท่วงทีลีลาและอารมณ์ที่ผู้รำแสดงออก 4) ความพร้อมเพรียงในการรำ 5) แสดงความรู้สึกในการรำคนเดียว กับการรำเป็นกลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างไร แล้วให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นถึงความรู้สึกในการฝึกซ้อมคนเดียวและรำกับกลุ่ม
4. ครูและนักศึกษาร่วมกันสรุปลักษณะการรำเดี่ยวที่ใช้ทักษะความสามารถของตนเองคนเดียว ส่วนระบำใช้ความพร้อมเพรียงของผู้แสดงเป็นสำคัญ

ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกการประดิษฐ์ทำร่ำอย่างอิสระ

1. สอนหลักและวิธีการออกแบบทำร่ำ
2. ฝึกการประดิษฐ์ทำร่ำจากกระบวนการ
  - 2.1 การประดิษฐ์ทำร่ำจากการคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์แม่ท่าและลีลาการทำเชื่อม
  - 2.2 การประดิษฐ์ทำร่ำจากการคิดปรับปรุงดัดแปลงท่าร่ำจากการแสดงที่มีอยู่เดิมให้เป็นการแสดงชุดใหม่
  - 2.3 การประดิษฐ์ทำร่ำจากจินตภาพ จินตนาการ โดยใช้สิ่งกระตุ้น จากโจทย์ที่ครูกำหนด เสียง ภาพ บทร้อยกรอง
3. ฝึกการเป็นผู้นำในการประดิษฐ์ทำร่ำ

ตัวอย่างกิจกรรมการคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์แม่ท่าและลีลาการทำเชื่อม

กิจกรรมนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาฝึกการคิดประดิษฐ์ทำร่ำ โดยการนำแม่ท่าจากแม่บทใหญ่จำนวน 2 ท่า มาเชื่อมต่อกันโดยใช้ลีลาการเชื่อมท่าร่ำที่มีความสวยงามและแตกต่างจากการเชื่อมท่าในลักษณะเดิม กิจกรรมนี้ปฏิบัติโดย

ครูแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยจำนวน 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน ให้แต่ละกลุ่มจับสลากชื่อท่าร่ำ (ท่าร่ำในแม่บทใหญ่) ที่ครูใส่ไว้ในกล่องกระดาษกลุ่มละ 2 ท่า ได้แก่ ท่าผาลา – ท่าพรหมสี่หน้า, ท่าสอดสร้อย – ท่าฤทธิรงค์, ท่ายอดตองต้องลม – ท่าเทพนม, ท่ารำกระบี่สี่ท่า – ท่าสอดสร้อยมาลา, ท่าภมรเกล้า – ท่านางกล่อมตัว, ท่าย้ายท่า – ท่าบัวชูฝัก, ท่านาคาม้วนหาง – ท่าพิสมัยเรียงหมอน, ท่าเยื้องกราย – ท่ากั้งหันร่อน, ท่าเมขลา – ท่าชมวาริน แล้วทำกิจกรรมต่อไปนี้

1. แต่งกลอนที่สามารถนำท่าร่ำที่จับสลากได้มาใช้ในการรำตีบทตามความหมายของบทร้อยจำนวน 1 บท
2. บรรจเพลงที่จะใช้ร้องบทกลอนที่แต่งขึ้น เช่น เพลงชมตลาด เพลงแม่ศรี ฯลฯ (ครูอาจให้คำแนะนำ เพื่อให้นักศึกษาเกิดแนวคิด)
3. ประดิษฐ์ท่าร่ำตามความหมายของเนื้อร้อง (นำท่าร่ำที่จับสลากได้มาใช้ด้วย) ใช้เวลาในการทำกิจกรรม 30 นาที
4. ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่ม โดยร้องเพลงที่แต่งขึ้นเอง

ตัวอย่างกิจกรรมการคิดประดิษฐ์ทำร่ำจากการปรับปรุงทำร่ำที่มีอยู่เดิม

กิจกรรมนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาฝึกการคิดประดิษฐ์ทำร่ำ โดยการปรับปรุงจากทำร่ำที่กำหนดให้ โดยปฏิบัติ ดังนี้

ให้นักศึกษาทั้งหมดยืนล้อมเป็นวงกลม ครูสาธิตทำร่ำ " ทำสอดสร้อย" บอกให้นักศึกษาลองปรับปรุง ทำสอดสร้อย ให้แตกต่างไปจากเดิม โดยยึดโครงสร้างของทำร่ำ คือ มือหนึ่งจับ อีกมือหนึ่งตั้งวง ซึ่งนักศึกษาลองปรับปรุงทำร่ำ โดยการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง ทิศทางและระดับของมือ รวมทั้งลักษณะการเอียงศีรษะและการใช้เท้าได้อย่างอิสระ (ทำร่ำที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ต้องมีลีลาทิวศิลป์ไทย มีความสมดุลของการทรงตัว ไม่ขัดมือขัดเท้า หรือน้ำหนักตัวเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง) ให้นักศึกษาคิดทำร่ำและออกมาแสดงกลางวงทีละคน เริ่มจากครูเป็นทำร่ำต้นแบบแล้วเรียงนักศึกษาคนต่อไปในลักษณะตามเข็มนาฬิกา จนครบทุกคน

ตัวอย่างกิจกรรมจากการจินตภาพและการจินตนาการ

กิจกรรมนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาฝึกการคิดประดิษฐ์ทำร่ำโดยที่กำหนดยุทธวิธีแล้วใช้วิธีการจินตภาพหรือจินตนาการทำร่ำตามที่โยทย์กำหนดตามการรับรู้ ความต้องการ และอารมณ์ของตนเอง โดยให้บอกความหมายของทำร่ำที่สื่อออกมาเป็นทำร่ำ กิจกรรมนี้ปฏิบัติโดย

1. ผู้สอนเรียกนักศึกษาออกมาทีละคน แล้วให้จับสลากโยทย์ที่ครูใส่ไว้ในกล่อง จากนั้นให้เวลาคิด 1 นาที แล้วแสดงทำร่ำที่ประดิษฐ์ขึ้นตามโยทย์ที่จับสลากได้ โยทย์ที่กำหนด ได้แก่ เคลื่อนไหวเป็นวงกลม 2 รอบ, ทำท่าเลียนแบบนกกำลังหาอาหาร, ทำท่ากำลังทำนาเกลือ, สมมติตัวเองเป็นดอกกุหลาบ, ทำท่าแสดงว่าอากาศร้อนมาก, ทำท่าแสดงว่าอากาศเย็นมาก, ทำท่ากำลังจับสัตว์น้ำ, ทำท่าเสือกกำลังจะตะครุบเหยื่อ, ทำท่ากำลังอาบน้ำในลำธาร, ทำท่ากำลังแต่งตัวอยู่นักกระจก, ทำท่าเครียดแค้น ชิงชังหรือโมโหอย่างรุนแรง, ทำท่ากำลังปลุกผี, ทำทำร่ำที่เน้นความงามของการเคลื่อนไหวนิ้วมือทั้งสองข้างเป็นหลัก, ทำทำร่ำที่แสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นผู้ยิ่งใหญ่มีอิทธิฤทธิ์, ทำทำร่ำที่เน้นความงามของการเคลื่อนไหวไหล่ทั้งสองข้างเป็นหลัก, ทำท่ากำลังไม่สบาย, ทำท่ากำลังปลุกผี
2. ให้นักศึกษาทุกคนเขียนโยทย์เพื่อให้เพื่อนประดิษฐ์ทำร่ำคนละ 1 โยทย์ นำมาใส่กล่องกระดาษ
3. สุ่มเรียกนักศึกษาออกมาทีละคนอีกครั้ง ให้จับสลากโยทย์ที่ช่วยกันเขียนขึ้น ถ้าได้ของตนเองให้จับสลากใหม่ แล้วปฏิบัติทำร่ำตามโยทย์โดยทันที (ให้เวลาคิดเล็กน้อยประมาณ 15 วินาที)

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอผลงานเชิงสร้างสรรค์

ให้ผู้เรียนได้นำเสนอทำรำหรือผลงานที่ประดิษฐ์ขึ้นหน้าชั้นเรียน ทั้งรายบุคคล และเป็นกลุ่มตามลักษณะของกิจกรรมในขั้นที่ 4 โดยระหว่างที่นักศึกษาแสดงหรือปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ดู และให้คำปรึกษาเมื่อนักศึกษาต้องการ รวมทั้งให้แรงเสริมด้วยการชมเชย และให้กำลังใจในบรรยากาศที่เป็นกันเอง การนำเสนอกิจกรรมควรกำหนดระยะเวลาสั้นๆ เนื่องจากเป็นการฝึกคิดทำรำในลักษณะฉับพลัน (improvisation)

ขั้นที่ 6 ขั้นสรุปและประเมินผล

ขั้นสรุปและประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายหลังจากที่ผู้เรียนนำเสนอผลงานสร้างสรรค์แล้วผู้สอนจะสรุปเนื้อหาในบทเรียนทั้งหมด รวมทั้งประโยชน์จากการทำกิจกรรมการประดิษฐ์ทำรำ และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสรุป การวิเคราะห์ วิจารณ์ทำรำที่ผู้เรียนประดิษฐ์ขึ้นโดยการอภิปราย การทำแบบฝึกหัดลงในใบงาน การประเมินตนเองและประเมินกลุ่มเพื่อนลงในแบบประเมิน เน้นบรรยากาศที่เป็นกันเอง สร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่บกพร่องของตนเอง

6. บรรยากาศการเรียนรู้การสอน

เน้นบรรยากาศให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิด มีความรู้สึกผ่อนคลาย ตั้งแต่การสอนในคาบแรก เพื่อสร้างเจตคติที่ดี ความไว้วางใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้นำ ผู้สาธิต ผู้บรรยายตลอดเวลา มาเป็นผู้ฟัง ผู้ดู และผู้ให้คำแนะนำ โดยเฉพาะในช่วงการฝึกคิดประดิษฐ์ทำรำอย่างอิสระ ผู้สอนต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้และตัดสินใจเลือกแนวทางการสร้างสรรค์งานตามแนวทางที่ผู้เรียนต้องการ

7. การประเมินผล การประเมินผลการเรียนทำเป็นระยะ ๆ ตลอดภาคการศึกษา และประเมินผลรวม เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ และทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไทย จึงต้องมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย ดังนี้

- 7.1 ประเมินความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ด้วยแบบวัดนาฏยสรรค์
- 7.2 ประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
- 7.3 การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นการสังเกตระหว่างการเรียนรู้การสอนในชั้นเรียน การทำกิจกรรมการประดิษฐ์ท่ารำทั้งรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่ม
- 7.4 การทดสอบระหว่างภาคเรียน เพื่อวัดทักษะในการปฏิบัติหลังจากจบเนื้อหาบทเรียนหนึ่งๆ
- 7.5 การประเมินผลทักษะการปฏิบัติปลายภาคเรียน ทดสอบโดยการจับสลากบทเรียนที่เรียนมาตั้งแต่ต้นประเภทละ 1 ชุด
- 7.6 การประเมินผลปลายภาคเรียนด้วยแบบวัดทางนาฏยสรรค์และประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ โดยประเมินทั้งกระบวนการและลักษณะของผลผลิต และกำหนดเวลาในการทำแต่ละกิจกรรม
- 7.6.1 ประเมินด้วยแบบวัดนาฏยสรรค์ฉบับเดียวกับการประเมินผลก่อนการเรียนรู้
- 7.6.2 การประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์รายบุคคล โดย
- 1) ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดเชื่อมโยงในการประดิษฐ์ท่ารำ
  - 2) ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการปรับปรุงท่ารำที่มีอยู่เดิม
  - 3) ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดจินตภาพหรือจินตนาการในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยกำหนดเวลาในการคิดประดิษฐ์ท่ารำและเวลาในการแสดงระยะสั้นๆ
- 7.6.3 การประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม โดยสามารถนำกระบวนการคิดสร้างสรรค์กระบวนการใดกระบวนการหนึ่งมาใช้ก็ได้ ให้เวลาคิดประดิษฐ์ท่ารำ 1 ชั่วโมง
- 7.6.4 ทดสอบการคิดสร้างสรรค์ชุดการแสดงเกี่ยวกับเพลงเด็กเป็นกลุ่ม โดยนำเสนอเป็นการแสดงเต็มรูปแบบ ปลายภาคเรียน
- การประเมินทักษะในการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ใช้แบบประเมินผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไทย ซึ่งประเมินโดยอาจารย์ผู้สอนและคณะกรรมการซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทยจำนวน 5 คน

ตัวอย่างการเตรียมตัวในการสอบทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ ทางนาฏศิลป์ไทยรายบุคคล

ข้อสอบประกอบด้วย กระบวนการคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำ 3 ข้อ ได้แก่

1. ความคิดสร้างสรรค์จากกระบวนการเชื่อมโยงสัมพันธ์ลีลาท่ารำ
2. ความคิดสร้างสรรค์จากกระบวนการปรับปรุงท่ารำที่มีอยู่เดิม
3. ความคิดสร้างสรรค์จากการจินตภาพและการจินตนาการ

วิธีการประเมิน ดำเนินการโดย

ประเมินนักศึกษาเป็นรายบุคคล โดยเข้าห้องสอบพร้อมกันครั้งละ 4 คน

1. นักศึกษาเข้าห้องเตรียมการสอบ

1.1 อาจารย์ผู้ควบคุมจะบอกข้อสอบที่ 1 (การทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากกระบวนการเชื่อมโยงสัมพันธ์ท่ารำ) พร้อมเปิดเพลงที่กำหนดให้ฟัง ให้เวลานักศึกษาคิดประดิษฐ์ท่ารำตามข้อสอบ 2 นาทีในระหว่างนั้น ให้นักศึกษาลองปฏิบัติท่ารำที่คิดขึ้นพร้อมกับเพลง เพื่อให้สามารถรำเข้ากับจังหวะและทำนองเพลง

1.2 อาจารย์ผู้ควบคุมจะบอกข้อสอบที่ 2 (การทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากกระบวนการปรับปรุงท่ารำที่มีอยู่เดิม) พร้อมเปิดเพลงที่กำหนดให้ฟัง ให้เวลานักศึกษาคิดประดิษฐ์ท่ารำตามข้อสอบ 2 นาที ในระหว่างนั้น ให้นักศึกษาลองปฏิบัติท่ารำที่คิดขึ้นพร้อมกับเพลง เพื่อให้สามารถรำเข้ากับจังหวะและทำนองเพลง

1.3 อาจารย์ผู้ควบคุมจะบอกข้อสอบที่ 3 (การทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากการจินตภาพและการจินตนาการ) พร้อมเปิดเพลงที่กำหนดให้ฟัง ให้เวลานักศึกษาคิดประดิษฐ์ท่ารำตามข้อสอบ 2 นาที

2. ให้นักศึกษาเข้าห้องสอบ ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการทดสอบจำนวน 5 ท่าน

2.1 อ่านข้อสอบที่ 1 และเปิดเพลงที่กำหนด เพื่อให้นักศึกษารำทบทวนท่ารำที่ประดิษฐ์ขึ้นในห้องเตรียมสอบอีกครั้ง

2.2 ทดสอบตามข้อสอบที่ 1

2.3 อ่านข้อสอบที่ 2 และเปิดเพลงที่กำหนดให้นักศึกษารำทบทวนท่ารำที่ประดิษฐ์ขึ้น

2.4 ทดสอบตามข้อสอบที่ 2

2.5 อ่านข้อสอบที่ 3 และเปิดเพลงที่กำหนดให้นักศึกษารำทบทวนท่ารำที่ประดิษฐ์ขึ้น

2.6 ทดสอบตามข้อสอบที่ 3

**ตัวอย่างข้อสอบวัดทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์
ทางนาฏศิลป์ไทยรายบุคคล**

ข้อ 1 ความคิดสร้างสรรค์จากกระบวนการเชื่อมโยงสัมพันธ์ทำรำ

คำสั่ง

ให้นักศึกษาประดิษฐ์ทำรำที่มีความหมายถึง **ความยิ่งใหญ่** จำนวน 5 ท่า โดยทำรำทั้งหมดต้องมีลีลาเชื่อมโยงต่อเนื่องกันอย่างสวยงาม แปลกใหม่ น่าสนใจ และกลมกลืนกับจังหวะและท่วงทำนองเพลง ซึ่งทำรำที่มีความหมายถึงความยิ่งใหญ่นี้จะอยู่ในท่าใดท่าหนึ่งหรือประกอบกันเป็นความหมายดังกล่าวก็ได้

เพลงที่กำหนด คือเพลงวา

ข้อ 2 ความคิดสร้างสรรค์จากกระบวนการปรับปรุงทำรำที่มีอยู่เดิม

คำสั่ง

ให้นักศึกษาประดิษฐ์ทำรำโดยการปรับปรุง หรือผสมผสานลีลาทำรำของการแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ จำนวน 5 ท่า โดยทำรำที่ประดิษฐ์ขึ้นต้องเข้ากับจังหวะ และท่วงทำนองเพลงฟ้อนสาวไหม มีความแปลกแตกต่างจากทำรำตามทำนองเพลงเดิม สวยงามและน่าสนใจ

ข้อ 3 ความคิดสร้างสรรค์จากการจินตภาพและการจินตนาการ

คำสั่ง

ให้นักศึกษาประดิษฐ์ทำรำด้วยวิธีการจินตนาการจากอุปกรณ์ และการฟังเพลงที่กำหนดให้ จำนวน 5 ท่า โดยทำรำต้องสามารถสื่อถึงแนวคิดหรือแรงบันดาลใจในการประดิษฐ์ทำรำ นักศึกษาสามารถใช้สิ่งที่กำหนดเป็นอุปกรณ์ประกอบการรำหรือไม่ก็ได้ แต่ทำรำที่ประดิษฐ์ขึ้นต้องมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งนั้น นักศึกษาต้องบอก แนวคิด หรือแรงบันดาลใจในการประดิษฐ์ทำรำก่อนการนำเสนอ

เพลงที่กำหนด คือเพลงสำราญดนตรี

เกณฑ์การประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์รายบุคคล

เกณฑ์การประเมินกระบวนการคิดสร้างสรรค์โดยการเชื่อมโยงสัมพันธ์ลีลาทำรำ

- 1) การลำดับท่ามีความต่อเนื่อง ท่ารำสื่อความหมายชัดเจน 30 คะแนน
- 2) ความแปลกใหม่ น่าสนใจ 25 คะแนน
ความแปลกใหม่ หมายถึง ท่ารำที่ประดิษฐ์ขึ้นมีการลำดับท่าและการเชื่อมโยงของลีลาทำรำที่แตกต่างจากเพลงช้า เพลงเร็ว แม่บท หรือเพลงรำตามหลักสูตรที่เคยเรียน
ความน่าสนใจ หมายถึง ไม่ใช่ทำซ้ำๆ และการนำเสนอมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง
- 3) ความกลมกลืนของท่ารำ จังหวะ ทำนองเพลง 25 คะแนน
- 4) การเคลื่อนไหวบนเวที (มีการเคลื่อนไหวตั้งแต่ท่าเริ่มต้นถึงท่าสุดท้ายในตำแหน่งและจังหวะที่ เหมาะสม ไม่รำนิ่งอยู่กับที่) 20 คะแนน

เกณฑ์การประเมินกระบวนการคิดสร้างสรรค์ด้วยการปรับปรุงท่ารำที่มีอยู่เดิม

- 1) ท่ารำมีความแปลกใหม่ น่าสนใจ 30 คะแนน
ความแปลกใหม่ หมายถึง ท่ารำที่ประดิษฐ์ขึ้นมีความแตกต่างจากท่ารำตามเพลงเดิม
ความน่าสนใจ หมายถึง ท่ารำที่นำมาเรียงร้อยใหม่เหมาะสมกับประเภทของการแสดงและความหมายของเพลง รวมทั้งการนำเสนอมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง
- 2) ความกลมกลืนของท่ารำ จังหวะ ทำนองเพลง 25 คะแนน
- 3) ลีลาท่ารำและการลำดับท่ามีความต่อเนื่อง 25 คะแนน
- 4) การเคลื่อนไหวบนเวที 20 คะแนน

เกณฑ์การประเมินกระบวนการคิดสร้างสรรค์ด้วยการจินตภาพและการจินตนาการ

- 1) ท่ารำที่ประดิษฐ์ขึ้นมีความแปลกใหม่ สื่อความหมายให้เห็นถึงแนวคิดและจินตนาการชัดเจนตรงตามโจทย์กำหนด 30 คะแนน
- 2) ความกลมกลืนของท่ารำ จังหวะ ทำนองเพลง 25 คะแนน
- 3) การลำดับท่ามีความต่อเนื่อง 25 คะแนน
- 4) การเคลื่อนไหวบนเวที 20 คะแนน

เกณฑ์การประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม

1. แนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ พิจารณาจากความเหมาะสม และความเป็นไปได้ เหตุผลในการสร้างสรรค์ การสื่อความหมายของแนวคิดสู่การแสดง 25 คะแนน
2. การออกแบบท่ารำ พิจารณาจาก ท่ารำมีความสวยงาม และแปลกใหม่ สื่อให้เห็นถึงแนวคิดในการแสดง โดยถ่ายทอดให้เห็นจากลีลาการรำของผู้แสดง 25 คะแนน
3. ความกลมกลืน พิจารณาจากความเหมาะสมกลมกลืนของท่ารำ กับ บทร้อง จังหวะ ท่วงทำนองเพลง อารมณ์เพลงและอารมณ์ผู้แสดง 25 คะแนน
4. การเคลื่อนไหวบนเวทีและการแปรแถว พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการแปรแถวที่สวยงาม แปลกใหม่ ความมีเอกภาพในการแสดง ความสมดุลในการเคลื่อนไหว การจัดตำแหน่งผู้แสดง และความพร้อมเพรียงในการรำ 25 คะแนน

สรุปแนวทางการประเมินผล

การประเมินผลการเรียนของนักศึกษาในภาพรวมเมื่อสิ้นสุดกระบวนการเรียนการสอน ประเมินโดยการนำคะแนนจากการทดสอบการปฏิบัติและประเมินด้านความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ ซึ่งมีทั้งคะแนนเดี่ยวและคะแนนกลุ่ม ดังต่อไปนี้

ที่มาของคะแนน	คะแนนราย	
	บุคคล	กลุ่ม
1. การทดสอบปฏิบัติชุดการแสดงตามเนื้อหา	✓	✓
2. การทดสอบด้วยแบบวัดนาฏยสรรค์	✓	
3. การทดสอบทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไทย	✓	✓
4. การคิดสร้างสรรค์ชุดการแสดง		✓

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างรายละเอียดของวิชาที่ใช้ในการทดลองและแผนการสอนวิชาทักษะนาฏศิลป์ 1

รายละเอียดของวิชาที่ใช้ในการทดลอง

ชื่อวิชา	301-2203 ทักษะนาฏศิลป์ 1
สถานภาพของวิชา	จัดอยู่ในหมวดวิชาชีพ ซึ่งเป็นรายวิชาบังคับสำหรับนักศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
หน่วยงานที่จัดการเรียนการสอน	ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา
ระดับชั้นปีของนักศึกษา	ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2545
หน่วยการเรียน	3 หน่วยกิต
ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน	6 คาบ / สัปดาห์ / ภาคเรียน รวม 17 สัปดาห์ (102 คาบ)
ระยะเวลาในการทดลอง	6 คาบ / สัปดาห์ เป็นเวลา 11 สัปดาห์ และ 1 คาบ / สัปดาห์ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ รวมระยะเวลาในการ ทดลอง 16 สัปดาห์ (71 คาบ)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาที่มา แบบแผน และฝึกปฏิบัติทำรำนานาฏศิลป์ไทยประเภทต่างๆ ในเชิงอนุรักษ์และสร้างสรรค์ ดังนี้

1. การแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุดยกรบ และ /หรือ การแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุดพระรามตามกวาง
2. ระบายเบ็ดเตล็ด ได้แก่ ระบายไกรลาสสำเร็จ รัมสีนวลออกอาหนู ระบายเงาะ หรือ ระบายเบ็ดเตล็ดตามสมัยนิยม
3. การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ ได้แก่ ฟ้อนสาวไหม ตีลิลา ฟ้อนพยับ โยคีถวายไฟ หรือการแสดงพื้นเมืองภาคเหนือตามสมัยนิยม
4. ฝึกกระบวนการเทคนิครำมาตรฐาน ชุดอุยฉายยอพระกลืน ชุดอุยฉายอินทรีชิต ชุดทศกัณฐ์ทรงเครื่อง ชุดหนุมานทรงเครื่อง และชุมนุมอุยฉาย โดยแยกศึกษาตามประเภทของตัวละครพระ นาง ยักษ์ ลิง
5. สร้างสรรค์ชุดการแสดงง่ายๆ โดยการออกแบบท่าทาง แขนง องค์ประกอบรูปแบบ เครื่องแต่งกาย และดนตรีอย่างมีหลักการและเหตุผล

จุดประสงค์ของรายวิชา

1. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา การแต่งกาย และลักษณะวิธีแสดงของการแสดงแต่ละประเภท
2. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถปฏิบัติท่ารำของการแสดงแต่ละชุดได้อย่างถูกต้องตามจังหวะ และท่วงทำนองเพลง
3. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ความแตกต่างของการแสดงแต่ละประเภท และสามารถนำ เทคนิคกระบวนการรำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สวยงาม
4. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถสร้างสรรค์ชุดการแสดงง่ายๆ อย่างมีหลักการตามรูปแบบ และประเภทของการแสดงนาฏศิลป์ไทย
5. เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษาเห็นคุณค่าและซาบซึ้งในสุนทรียะของนาฏศิลป์ไทย โดยการศึกษาค้นคว้า การฟังเพลง และการชมการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยผ่านทางสื่อ และจากการแสดงจริง

ตัวอย่างแผนการสอนวิชา 301-2203 ทักษะนาฏศิลป์ 1
(Dance Drama Creation 1)

แผนการสอนที่ 3

เรื่อง ระบายเบ็ดเตล็ด ชุดรำสีนวลออกอาหนู	เวลา 6 คาบ
วิชา ทักษะนาฏศิลป์ 1 (301-2203)	ชั้นปีที่ 1

1. สาระสำคัญ

รำสีนวลออกอาหนูเป็นการแสดงที่มีลักษณะลีลาท่ารำและบทร้องที่บรรยายถึงกิริยามารยาทอันมีนวลอ่อนช้อยของหญิงไทย การชมความงามของเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของสตรีในสมัยโบราณ ท่ารำจึงมีความอ่อนช้อยงดงามด้วยลีลาท่ารำที่สื่อความหมายตามบทร้อง บทร้องและท่วงทำนองเพลงที่มีความหมายสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกสามารถนำมาใช้เป็นสิ่งกระตุ้นทำให้เกิดแนวคิดในการประดิษฐ์ท่ารำ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ประวัติที่มา การแต่งกาย ดนตรี เพลงร้อง ลักษณะวิธีแสดง โอกาสที่แสดงและนาฏยศัพท์ของรำสีนวลออกอาหนู วิเคราะห์เปรียบเทียบท่าทางที่แสดงถึงกิริยาของผู้หญิงตามธรรมชาติและการนำมาประดิษฐ์เป็นท่าทางนาฏศิลป์ไทย ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง สวยงาม เกิดความซาบซึ้งในสุนทรีย์ของการแสดงระบายเบ็ดเตล็ด และสามารถนำความรู้และการปฏิบัติจากบทเรียนมาใช้ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำของนักศึกษา

จุดประสงค์นำทาง

เพื่อให้นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายประวัติที่มา การแต่งกาย ดนตรี เพลงร้อง ลักษณะวิธีแสดง โอกาสที่แสดงและนาฏยศัพท์ของรำสีนวลออกอาหนูได้อย่างถูกต้อง
2. อธิบายในเชิงการวิเคราะห์สุนทรีย์ของการแสดงชุดรำสีนวลออกอาหนูได้
3. ปฏิบัติท่ารำสีนวลออกอาหนูได้ถูกต้อง และอ่อนช้อย งดงาม
4. สามารถประดิษฐ์ท่ารำโดยใช้บทร้อง ทำนองเพลง และท่ารำสีนวลมาสร้างสรรค์เป็นการแสดงรูปแบบใหม่ได้ในเวลาที่กำหนด

3. เนื้อหา

3.1 ประวัติความเป็นมา การแต่งกาย ดนตรี เพลงร้อง ลักษณะวิธีแสดง โอกาสที่แสดง และ นาฏยศัพท์ของรำสีนวลออกอาหนู

3.2 ศูนย์ยะของการแสดงประเภทระบำ

3.3 ต่อทำรำระบำเบ็ดเตล็ดชุดรำสีนวลออกอาหนู

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

4.1 การนำเข้าสู่เนื้อหา นักศึกษากลุ่มที่รับหน้าที่ค้นคว้าข้อมูลชุดรำสีนวลออกอาหนู อภิปรายประวัติความเป็นมา การแต่งกาย ดนตรี เพลงร้อง ลักษณะวิธีแสดง โอกาสที่แสดงและ นาฏยศัพท์ของรำสีนวลออกอาหนู ครูสุ่มเรียกนักศึกษารูปสภาระของเนื้อหาคนละประเด็น

4.2 วิธีฝึกปฏิบัติ ครูดำเนินการต่อทำรำชุดรำสีนวลออกอาหนู โดยวิธีรำนำหน้าให้นักศึกษารำตาม ตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วให้นักศึกษาทบทวนทำรำที่ต่อ โดยเปิดเครื่องบันทึกเสียงประกอบ ครูคอยแก้ไขข้อบกพร่องขณะที่ผู้เรียนรำ ด้วยการจับท่าและการอธิบายประกอบ

4.3 ฝึกการสังเกตและการวิเคราะห์ ให้นักศึกษาสังเกตลักษณะ ลีลาการรำสีนวลออกอาหนู ท่วงทำนอง และอารมณ์ของเพลง โดยนักศึกษาแต่ละคนไปฝึกรำกับกระจกด้วยตนเองเป็นเวลา 5 นาที จากนั้นแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 คน จำนวน 5 กลุ่ม ให้เวลาฝึกซ้อม เพื่อให้ลีลาประสานกลมกลืนกัน 10 นาที แล้วแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ พร้อมทั้งแจกใบงานที่ 4 (กิจกรรมที่ 1) ให้นักศึกษาตอบคำถามและให้คะแนนการนำเสนอของกลุ่มต่างๆ ในเรื่องเกี่ยวกับ 1) ความถูกต้องของท่ารำ 2) ความถูกต้องของจังหวะ 3) ความงดงามของท่วงทีลีลาและอารมณ์ที่ผู้รำแสดงออก 4) ความพร้อมเพรียงในการรำ 5) แสดงความรู้สึกในการรำคนเดียวกับการรำเป็นกลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างไร แล้วให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นถึงความรู้สึกในการฝึกซ้อมคนเดียวและรำกับกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อสรุปว่าการแสดงประเภทระบำ มีจำนวนผู้รำตั้งแต่สองคนขึ้นไป ทุกคนจะต้องแสดงลีลาท่ารำอย่างเป็นเอกภาพ กลมกลืน และพร้อมเพรียงกัน ซึ่งต่างจากการรำเดี่ยวที่ใช้ทักษะความสามารถของตนเองคนเดียว การเป็นผู้ตามและยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นจึงมีความสำคัญสำหรับการแสดงระบำ

4.4 ฝึกการคิดประดิษฐ์ท่ารำอย่างอิสระ ครูแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 3 คน (กิจกรรมที่ 2) ให้คิดรูปแบบการแสดงชุดรำสีนวลออกอาหนูใหม่ โดยให้คนหนึ่งเป็นหญิงสาวที่มีความงดงามกำลังเดินอยู่ในสวน อีก 2 คน เป็นคนที่มาชื่นชมในความงามของหญิงสาวผู้นั้น ให้นักศึกษาคิดประดิษฐ์ท่ารำ และรูปแบบการแสดงโดยใช้เพลงสีนวลในการรำชมความงาม ให้เวลาในการคิด 15 นาที

4.5 การนำเสนอผลงานเชิงสร้างสรรค์ ครูให้นักศึกษาแสดงผลงานที่ละกลุ่ม โดยจับสลากเรียงลำดับก่อนหลัง และสรุปวิจารณ์ผลงานความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาเป็นภาพรวม

4.6 การสรุปและประเมินผล ทดสอบปฏิบัติรำสึนวนออกอาหนูเป็นคู่ จากนั้นครูสรุปลักษณะ และ รูปแบบการรำประเภทระบำเบ็ดเตล็ด ซึ่งต้องอาศัยความพร้อมเพรียงเป็นสำคัญ การสอดใส่อารมณ์ความรู้สึกตามความหมายของเนื้อร้องขณะรำ ความสำคัญและสุนทรีย์ของการแสดงประเภทระบำ จากนั้นจึงแจกแบบประเมินตนเอง (1) และแบบประเมินกลุ่มเพื่อน (1)

5. สื่อการสอน

5.1 เครื่องบันทึกเสียง

5.2 แถบเสียง

5.3 ใบงานที่ 4

5.4 ตำราและเอกสารประกอบการสอน

1) เครือจิต ศรีบุญนาถ และคณะ. **สุนทรียภาพของชีวิต**. โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา สถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟเอ็ดดูแคชั่น , 2542 .

2) พาณี สีสวย. **สุนทรียะของนาฏศิลป์ไทย**. ภาควิชานาฏศิลป์ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครุฑนบุรี , 2535.

3) สุมนมาลย์ นิมนติพันธ์. **การละครไทย**. ไทยวัฒนาพานิช, 2532

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัดและการประเมินผล

6.1.1 สังเกตจากการอภิปราย การตอบคำถาม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

6.1.2 สังเกตจากการปฏิบัติทำรำ

6.1.3 การประเมินตนเองและกลุ่มเพื่อน

6.1.4 การทดสอบปฏิบัติ

6.2 เครื่องมือวัด

6.2.1 ใบงาน ประกอบด้วยโจทย์คำถาม

6.2.2 แบบประเมินตนเอง

6.2.3 แบบประเมินของกลุ่มเพื่อน

6.2.4 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ

7. ภาคผนวก

ใบความรู้

ใบงานที่ 4

ชื่อ - นามสกุล..... รหัสนักศึกษา.....
 ชั้น..... วันที่ / เดือน / ปี.....

คำสั่ง ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ตามความคิดเห็นและข้อสรุปจากบทเรียน

1. เอกลักษณะของการแสดงชุดรำสีนวลคืออะไร

.....
 .....
 .....

2. นักศึกษาให้คะแนน และวิจารณ์การนำเสนอผลงานในกิจกรรมที่ 1 ของกลุ่มต่างๆ ลงในช่องที่กำหนด

	ความถูกต้องของท่ารำ	ความถูกต้องของจังหวะ	ท่วงทีลีลา/ อารมณ์ที่แสดงออก	ความพร้อมเพียง	รวม	ข้อคิดเห็น / วิจารณ์
	25	25	25	25	100	
1						
2						
3						
4						
5						
6						

3. ให้นักศึกษาอธิบายความรู้สึกในการฝึกซ้อมรำคนเดียว และการฝึกซ้อมกับกลุ่มเพื่อน มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. จากการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ของกลุ่มในกิจกรรมที่ 2 นักศึกษาเห็นว่ากลุ่มใดมีแนวคิดในการนำเสนอแปลกใหม่ที่สุด บอกเหตุผลประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. นักศึกษาได้รับประโยชน์อะไรจากการทำกิจกรรมที่ 1 และ กิจกรรมที่ 2 จงอธิบาย
กิจกรรมที่ 1 .....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 2 .....

.....

.....

.....

ใบความรู้

รำสีนวลออกอาหนู

รำสีนวลออกอาหนูเป็นลีลาการรำรำในศิลปะแบบพื้นเมืองอย่างหนึ่งของชาวไทยในภาคกลาง เนื่องจากการรำสีนวลเป็นศิลปะที่สวยงามทั้งท่ารำและเพลงขับร้อง จึงพัฒนามาเป็นชุดสำหรับจัดแสดงในงานต่างๆ ไป ในบทร้องจะมีความหมายถึงสีสันของธรรมชาติที่สวยงาม แต่เดิมนั้นการรำสีนวลจะเป็นการแสดงที่นำมาจากละครเรื่อง "ไชยเชษฐ" เนื่องจากเป็นชุดที่มีเนื้อเพลงกะทัดรัดและท่ารำรำจึงนิยมนำมาฝึกหัดกันและใช้แสดงเป็นหมู่คณะ

สีนวลเป็นชื่อของเพลงหน้าพาทย์ที่ใช้ประกอบการแสดงละคร ประกอบกรียาไปมาของสตรีที่มีมารยาทกระชดกระช้อย ทำนองเพลงมีท่วงที่ชวนความพริ้งเพราไว้ในตัว ต่อมาเมื่อผู้ประดิษฐ์ทำนองร้องขึ้นประกอบการรำซึ่งทำให้ความหมายของเพลงเด่นชัด ปรากฏเป็นภาพงดงามเมื่อมีผู้รำรำประกอบ แต่เดิมการรำสีนวลมีอยู่แต่ในเรื่องละคร ภายหลังจึงแยกออกมาใช้เป็นระบำเบ็ดเตล็ด เพราะมีความงดงามไพเราะทั้งในเชิงของทำนองเพลง และท่ารำ

สำหรับดนตรีที่บรรเลงออกตอนท้ายจะใช้อยู่หลายประเภท เช่น ออกด้วยเพลงเร็ว-ลา ออกด้วยเพลงวรเชษฐ และออกด้วยเพลงสีนวลออกอาหนู 2 ชั้น ซึ่งเป็นเพลงจีนของเก่าที่ได้ดัดแปลงมาจากเพลงจีนเพลงหนึ่งทราบกันว่า ครูบยุ ปานุยะวาทย์ เป็นผู้ประพันธ์ทำนองเพลงและทำนองผู้หญิงแล้ว สนิทวงศ์เสนี นำเอาเพลงอาหนูมาประดิษฐ์ท่ารำให้เข้ากับ บทร้อง และทำนองเพลง ใช้ท่ารำต่อจากรำสีนวล เรียกว่า "สีนวลออกอาหนู" และนับได้ว่าเป็นการแสดงนาฏศิลป์อีกชุดหนึ่งที่นิยมแพร่หลายเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง

ความหมายของการรำสีนวล เป็นไปในการบันเทิงรื่นรมย์ของหญิงสาวแรกวันที่มีจิตกริยางดงามตามลักษณะกุลสตรีไทย ด้วยความที่ทำนองเพลง บทขับร้องและท่ารำที่เรียบง่ายงดงาม จึงเป็นชุดนาฏศิลป์ชุดหนึ่งที่มีความนิยมแพร่หลายเป็นที่รู้จักกันทั่วไปจำนวนผู้แสดงใช้แสดงเป็นหมู่ หรือแสดงเดี่ยวก็ได้ ตามโอกาสที่เหมาะสม

ดนตรีประกอบการแสดง ใช้วงปี่พาทย์

ปี่พาทย์ทำเพลงสีนวล

ร้องเพลงสีนวล

สีนวลชวนชื่นเมื่อยามเช้า
แม้ไม่แลเห็นเจ้าเฝ้าค่านิ่ง

รักเจ้าสาวสีนวลหวนคิดถึง
อยากให้ออกวันทีรำสีนวล

ร้องอาหนู

เจ้าสาวสาวสาวสาวสะเทิ้น

เจ้าค่อยเดินค่อยเดินเดินตามทาง

ผู้ทรงอำนาจ	นางสาวศรีห่มสี (ข้า)
ใส่กำไลแลวลัย ทองโบอย่างดี ทองก็ดี	ประดับสีเพชรพลอยพลอยงามดูงาม
ใส่ต่างหูสองหู นูห์ตัดดอกไม้	สตรีใดชนใดในสยาม
จะหางามงามกว่า	มาเคียง ไม่เคียง (ข้า)
ชวณกันเดิน พากันเดิน รีบเดินมา รีบเดินมา	ร้ายรำทำทำนารักเคย

ปีพาทย์ทำเพลงเร็ว-ลา

หมายเหตุ บทร้องอาหนู เป็นบทพระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ (ท่อนสุดท้ายปรับปรุงขึ้นใหม่แตกต่างจากบทพระนิพนธ์)

สุนทรียะทางนาฏศิลป์ไทย

สุนทรียะทางนาฏศิลป์ไทย หมายถึง ความงดงามของการรำรำที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของนาฏศิลป์ได้อย่างกลมกลืน สุนทรียะของนาฏศิลป์ไทย

สุนทรียะของการแสดงประเภทระบำ ประกอบด้วย

1. บทร้องและทำนองเพลง

- 1.1 เนื้อหาสาระมีความหมาย เหมาะสมกับโอกาสที่แสดง มีความไพเราะและกระชับ
- 1.2 ทำนองเพลงเหมาะกับเนื้อร้อง
- 1.3 จังหวะที่กลมกลืนลดหลั่นได้สัดส่วน ตามหลักดุริยางคศาสตร์ เช่น เริ่มด้วยช้า

แล้วเปลี่ยนเพลงที่เร่งจังหวะเร็ว ช้า หรือ ช้า-เร็ว สลับกันไป

2. การประดิษฐ์ท่ารำ

- 2.1 ได้ความหมายตามบทร้อง
- 2.2 มีแนวสร้างสรรค์
- 2.3 แปรรูปแบบที่แปลก และกลมกลืนกัน
- 2.4 การเคลื่อนที่บนเวทีน่าสนใจ และเหมาะสมกับขนาดของเวที ตำแหน่งที่นั่งคนดู

3. ความงดงามของผู้แสดง

- 3.1 ขนาดรูปร่าง รูปใบหน้า สัดส่วน
- 3.2 ผิว
- 3.3 ท่วงที สีลา
- 3.4 ความแคล่วคล่องว่องไว

4. องค์ประกอบด้านเครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์การแสดงมีความเหมาะสม กลมกลืนกับบทร้อง ท่ารำ และผู้แสดง

สุนทรียะของการแสดงละคร

1. ลักษณะดีเด่นของผู้แสดง หมายถึงรูปร่างหน้าตาองอาจ บุคลิกเหมาะสมกับตัวละคร ในเรื่องการแต่งกายงาม ถูกต้องตามแบบแผนการแสดงแต่ละชนิด

2. ลักษณะที่ดีเด่นองอาจของท่ารำ สุนทรียะของการแสดง รำและระบำ ความงามของการแสดงจะปรากฏในรูปของการแสดงคนเดียว การแสดงเป็นคู่ และการแสดงเป็นหมู่ ซึ่งความงามจะแตกต่างกันไป ตามลีลาและจุดมุ่งหมายของการแสดงนั้นๆ เช่น รำเดี่ยว ให้ผู้แสดงคนเดียว สุนทรียะจะเกิดขึ้นได้ ผู้แสดงต้องมีความสามารถในการแสดงลีลา ท่ารำที่งดงามเป็นเลิศ ท่ารำอ่อนช้อย ถูกต้องตามแบบแผน ผู้ชมแล้วเกิดความชื่นชอบ มีอารมณ์คล้อยตามไปกับการแสดงของผู้รำ การรำหมู่ให้ผู้แสดงเป็นกลุ่ม ความงามจะเกิดขึ้นได้ผู้แสดงต้องประสานกลมกลืนกันในจังหวะท่าทาง การเยื้องกรายที่งดงามพร้อมเพรียง ไม่นั่นอวดลีลาเฉพาะบุคคล แต่เป็นความงามทั้งกลุ่ม ส่วนสุนทรียะในการแสดงละคร ตัวละครต้องรำงาม การรำงาม ประกอบไปด้วยการเชื่อมต่อท่ารำ การเลือกนำท่ารำมาใช้ ความอ่อนช้อย ความถูกต้องตามแบบแผน ความกลมกลืนของลีลาท่ารำที่ประสานกับคำร้องและดนตรี รวมทั้งการแสดงอารมณ์ของตัวละครจะต้องทำได้อย่างแนบเนียน

3. ลักษณะที่ดีเด่นองอาจของการขับร้อง สุนทรียะด้านการขับร้องจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการบรรจเพลงอย่างถูกต้อง ผู้ขับร้องต้องขับร้องไพเราะ ความไพเราะอยู่ที่การใส่อารมณ์ให้ตรงกับบทร้อง ขับร้องถูกหลัก อักขระ การแบ่งวรรคตอนในการขับร้องถูกต้อง เสียงต้องดี และชัดเจน ขับร้องให้สัมพันธ์กับการบรรเลงดนตรี ถ้าเป็นการขับร้องในการแสดงละครต้องให้ได้อารมณ์ ตามบทอย่างแท้จริง ผู้ฟัง ฟังแล้วเกิดสุนทรียภาพ หมายถึงรับรู้ในความไพเราะ เกิดการยอมรับและมีความรู้สึกคล้อยตาม

4. ลักษณะที่ดีเด่นองอาจของการบรรเลงดนตรี ดนตรีเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งของการแสดง การบรรเลงจึงต้องเหมาะสม กับการแสดงแต่ละชนิด เหมาะสมกับอารมณ์เพลง กลมกลืนกับการขับร้องและการรำ โดยเฉพาะถ้าเป็นการบรรเลงประกอบการรำ ต้องบรรเลงพอเหมาะพอดีตามทำนอง จะช้าหรือเร็วไปตามลีลาเฉพาะตัวของผู้ขับร้องไม่ได้ เพราะผู้รำต้องรำท่าบทให้เป็นไปตามอารมณ์อย่างแท้จริง

5. ลักษณะที่ดีเด่นองอาจด้านวรรณกรรมบทละคร ความไพเราะของบทกลอนทำให้เกิดสุนทรียภาพ คือ ไพเราะด้านเนื้อหา ใช้คำที่กลมกลืน ความหมายชัดเจน ตรงกับเป้าหมายของการแสดงแต่ละชนิด ถ้าเป็นการติดต่อบทละครต้องทำให้กลมกลืนเหมาะสม บทที่ดีต้องสามารถทำให้ผู้รำท่าบทได้อย่างสวยงาม ไม่รวบรัดลู่ลี้ลู่กลืนกันไป ไม่ตีบทซ้ำซาก สุนทรียภาพทางวรรณกรรม บทละครเกิดขึ้นได้จึงต้องประสานกลมกลืนกับการรำท่าบทของตัวละคร

6. ความกลมกลืนกันของลักษณะดีเด่นต่างๆ

แผนการสอนที่ 5

เรื่อง การประดิษฐ์ทำร่าจากกระบวนการคิดเชื่อมโยงและการปรับปรุงทำร่าที่มีอยู่เดิม

เวลา 3 คาบ

วิชา ทักษะนาฏศิลป์ 1 (301-2203)

ชั้นปีที่ 1

1. สาระสำคัญ

การเชื่อมโยงทำร่าและการปรับปรุงทำร่าที่มีอยู่เดิม ทำให้เกิดทำร่าใหม่ที่มีลีลาแปลกแตกต่างไปจากเดิม และเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่า นอกจากนี้การจำกัดเวลาในการคิดทำให้เกิดความคล่องแคล่วในการประดิษฐ์ทำร่าและทักษะในการปฏิบัติผลงานเชิงสร้างสรรค์

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่าจากกระบวนการเชื่อมโยงสัมพันธ์ลีลาทำร่า และกระบวนการปรับปรุงทำร่าที่มีอยู่เดิม
2. เพื่อส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติทำร่าที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระและรวดเร็ว

จุดประสงค์นำทาง

1. อธิบายความหมายและลักษณะของลีลาการเชื่อมทำได้
2. สามารถประดิษฐ์ทำร่าโดยการเชื่อมโยงทำร่าที่กำหนด โดยใช้ลีลาทำร่าเชื่อมที่ทำให้เกิดทำร่าที่แปลกใหม่ แตกต่างจากการเชื่อมทำร่าของการแสดงชุดต่างๆในบทเรียน มีความสวยงามตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทย
3. สามารถประดิษฐ์ทำร่า โดยการปรับปรุงทำร่าให้มีความแปลกใหม่ แตกต่างจากทำร่าหรือชุดการแสดงที่นำมาปรับปรุง และ มีความสวยงามตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทย
4. สามารถประดิษฐ์ทำร่าเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างรวดเร็ว ตามเวลาที่กำหนด

3. เนื้อหา

3.1 ความหมายและลักษณะของลีลาการเชื่อมระหว่างทำร่าและทำร่าเชื่อมที่เป็นทำร่าร้อยหรือทำร่ารับ (ทำนองเพลง)

3.2 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่าจากกระบวนการเชื่อมโยงทำร่า และการปรับปรุงทำร่าที่มีอยู่เดิม

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

4.1 การนำเข้าสู่เนื้อหา ครูสุ่มเรียกนักศึกษา 5 คน ให้แต่ละคนปฏิบัติทำรำตามบทร้องเพลงสีนวลในลักษณะทำนองคนละท่า ได้แก่

- คนที่ 1 ท่าสีนวล
- คนที่ 2 ท่าชวนขึ้น
- คนที่ 3 ท่าเมื่อยามเช้า
- คนที่ 4 ท่ารักเจ้าสาว
- คนที่ 5 ท่าหวลคิดถึง

ครูให้ทุกคนรำท่าของตนเองในลักษณะการเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่องกันไป ครูอธิบายต่อว่าการเคลื่อนไหวจากท่าหนึ่งไปอีกท่าหนึ่ง คือลีลาท่าเชื่อมเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของท่ารำ ท่าเชื่อมจึงมีความสำคัญในการแสดงนาฏศิลป์ไทย การเชื่อมท่ามี 2 ลักษณะ คือ การเชื่อมระหว่างท่า และท่าเชื่อมในช่วงทำนองเอื้อน หรือทำนองดนตรีรับ

จากนั้นให้นักศึกษาลองปรับปรุงท่ารำเพลงสีนวลโดยใช้เนื้อร้องและทำนองเดิม แต่เปลี่ยนท่ารำที่มีความหมายตรงกับเนื้อร้องแต่ไม่ให้ซ้ำท่าเดิม ด้วยการระดมสมอง แล้วจึงอธิบายว่า การที่ นักศึกษาคิดท่ารำโดยใช้วิธีการเชื่อมท่า และการปรับปรุงท่ารำ ซึ่งทำให้เกิดท่ารำหรือการแสดงที่แปลกแตกต่างไปจากเดิม เป็นกระบวนการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำชิ้นใหม่

4.2 ฝึกการสังเกตและการวิเคราะห์ ครูให้นักศึกษารำชุดสีนวลออกอาหนู โดยเปิดเครื่องบันทึกเสียงประกอบ แล้วให้ทุกคนสังเกตว่าการแสดงชุดนี้ มีการเชื่อมท่าที่เป็นลีลาจำนวนเท่าไร ท่าเชื่อมที่เป็นทำนองเอื้อนและทำนองเพลงรับจำนวนเท่าไร บันทึกคำตอบลงในใบงานที่ 6

4.3 ฝึกการคิดประดิษฐ์ท่ารำอย่างอิสระ ครูแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยจำนวน 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน ให้แต่ละกลุ่มจับสลากชื่อท่ารำ (ท่ารำในแม่บทใหญ่) ที่ครูใส่ไว้ในกล่องกระดาษกลุ่มละ 2 ท่า แล้วทำกิจกรรมต่อไปนี้

1) แต่งกลอนที่สามารถนำท่ารำที่จับสลากได้มาใช้ในการรำตีบทตามความหมายของบทร้องจำนวน 1 บท (ไม่จำเป็นต้องนำคำที่เป็นชื่อท่ารำ เช่น ท่าจีนสาวไล่ ท่าชะนีร้ายไม้ ฯลฯ มาใส่ในบทกลอนที่แต่งขึ้น)

2) บรรจุเพลงที่จะใช้ร้องบทกลอนที่แต่งขึ้น เช่น เพลงชมตลาด เพลงแม่ศรี ฯลฯ (ครูอาจให้คำแนะนำ เพื่อให้นักศึกษาเกิดแนวคิด)

3) ประดิษฐ์ท่ารำตามความหมายของเนื้อร้อง (นำท่ารำที่จับสลากได้มาใช้ด้วย)

ให้เวลาในการทำกิจกรรม 30 นาที

4.4 การนำเสนอผลงานเชิงสร้างสรรค์ ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่ม โดยร้องเพลงที่แต่งขึ้นเอง

4.5 การสรุปและประเมินผล ครูและนักศึกษาร่วมกันสรุปและวิจารณ์ผลงานของ นักศึกษาทุกกลุ่ม ในด้านความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรียะของการแสดง แล้วให้นักศึกษาประเมิน ลงในแบบประเมินตนเองและแบบประเมินผลงานของกลุ่มเพื่อน

5. สื่อการสอน

5.1 เครื่องบันทึกเสียง

5.2 แถบเสียง

5.3 ใบงานที่ 6

5.4 กล้องกระดาษใส่ชื่อทำรำ

5.5 ตำราและเอกสารประกอบการสอน

1) พีระพงษ์ กุลพิศาล. มโนภาพและการรับรู้ทางศิลปะ. ตำรา- เอกสารวิชาการ ฉบับที่ 19 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา , 2530 .

2) พจน์มัลย์ สมรรคบุตร. แนวความคิดประดิษฐ์ทำรำเชิง. ภาควิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรธานี, 2538.

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัดและการประเมินผล

6.1.1 สังเกตจากการอภิปราย การตอบคำถาม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนการสอน

6.1.2 สังเกตจากการปฏิบัติทำรำ

6.1.3 การประเมินตนเองและกลุ่มเพื่อน

6.1.4 การประเมินผลงานสร้างสรรค์

6.2 เครื่องมือวัด

6.2.1 ใบงาน ประกอบด้วยโจทย์คำถาม

6.2.2 แบบประเมินตนเอง

6.2.3 แบบประเมินของกลุ่มเพื่อน

6.2.4 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์

6.2.5 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

7. ภาคผนวก

ใบความรู้

ใบความรู้

ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะความคิดอิสระหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม การคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ การคิดจินตนาการ ซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้จะนำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ อันอาจเกิดจากการบูรณาการความรู้ต่างๆที่ได้จากประสบการณ์เดิมแล้วเชื่อมโยงกับสถานการณ์ใหม่ โดยผลที่ได้จากความคิดสร้างสรรค์นั้นอาจจะเป็นสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนหรือเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้แตกต่างออกไปก็ได้

การคิดสร้างสรรค์โดยการคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ทำรำ หมายถึง การประดิษฐ์ทำรำ โดยการคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ ระหว่างแม่ท่า และท่าเชื่อมจากท่ารำในเพลงช้า เพลงเร็ว แม่บท หรือการแสดงชุดต่างๆ อย่างอิสระ

การเชื่อมท่าเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันจะส่งผลให้ผู้คิดประดิษฐ์ทำรำนำประสบการณ์ที่ได้ฝึกปฏิบัติมาไปใช้ในการสร้างผลงานที่แปลกใหม่ให้มีคุณภาพได้โดยอัตโนมัติ นอกจากนี้แล้ว การเชื่อมท่ารำสามารถใช้กับการแสดงรำเดี่ยวและการแสดงที่มีลักษณะเป็นหมู่คณะด้วย

การเชื่อมท่ามี 2 ลักษณะ คือ

1. การเชื่อมระหว่างท่า เรียกว่าลีลา หมายถึง การเคลื่อนไหวของอวัยวะจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง หรือระยะทางการเคลื่อนที่ของ ศีรษะ ลำตัว มือ แขน ขา เท้า จากท่าหนึ่งไปอีกท่าหนึ่ง เพื่อให้ท่ารำมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไป

2. การเชื่อมท่าในช่วงทำนองเลื่อน หรือดนตรีรับ หมายถึง ท่าที่เชื่อมโยงระหว่างคำร้อง หรือเชื่อมระหว่างบทร้องที่เรียกว่าท่ารับ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี คือ การเล่นเท้าในขณะที่มีบทเลื่อนทำนองยาวๆ การวิ่งแปรแถว ตั้งชุ้ม ยืนพักทำนอง ไล่ลีลาเชื่อมท่า และยืนตั้งแม่ทำยัตยูปตามจังหวะอยู่กับที่

การคิดสร้างสรรค์โดยการคิดปรับปรุงหรือดัดแปลงท่ารำ หมายถึง การประดิษฐ์ท่ารำโดยการปรับปรุงหรือดัดแปลงจากท่ารำที่มีอยู่เดิม แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การปรับปรุงหรือดัดแปลงท่ารำโดยการเปลี่ยนแปลงระดับมือ เท้า การเฉียงศีรษะ ทำให้ความหมายของท่ารำเปลี่ยนไป

2. การนำท่ารำที่มีความหมายเหมือนกัน มาใช้แทนท่ารำเดิมทำให้เกิดการแสดงในรูปแบบใหม่

3. การปรับปรุงหรือดัดแปลงท่ารำโดยการสลบที่ หรือการผสมผสานท่ารำ ทำให้เกิดการแสดงในรูปแบบใหม่

แผนการสอนที่ 8

เรื่อง การใช้จินตนาการในการประดิษฐ์ทำร่ำ

เวลา 6 คาบ

วิชา ทักษะนาฏศิลป์ 1 (301-2203)

ชั้นปีที่ 1

1. สาระสำคัญ

สื่อกระตุ้นหรือสิ่งเร้า ได้แก่ รูปภาพ เสียงของจังหวะที่หลากหลาย ท่วงทำนองเพลงที่สื่ออารมณ์ต่างๆ การกำหนดโจทย์ของครู สามารถทำให้เกิดแรงบันดาลใจและพลังในการสร้างสรรค์ ทำร่ำตามจินตนาการของผู้คิดได้หลายรูปแบบ ตามประสบการณ์ทางสุนทรียะของนักศึกษาแต่ละคน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำจากจินตนาการของนักศึกษา

จุดประสงค์นำทาง

1. นักศึกษาสามารถอธิบายความหมายของประสบการณ์เชิงสุนทรียะ การจินตภาพ และจินตนาการได้

2. นักศึกษาสามารถประดิษฐ์ทำร่ำจากการฟังจังหวะและทำนองเพลงที่หลากหลายได้ภายในเวลาที่กำหนด

3. นักศึกษาสามารถประดิษฐ์ทำร่ำจากคำบอกกริยาการเคลื่อนไหว หรือจากโจทย์ที่ครูกำหนดได้ในลักษณะที่แปลกใหม่ ภายในเวลาที่กำหนด

4. นักศึกษาสามารถประดิษฐ์ทำร่ำตามจินตนาการ จากการดูรูปภาพต่าง ๆ โดยสื่อความหมายจากภาพเป็นทำร่ำได้อย่างสวยงาม น่าสนใจ ภายในเวลาที่กำหนด

3. เนื้อหา

3.1 ความหมายของประสบการณ์เชิงสุนทรียะ

3.2 ความหมายของการจินตภาพ และจินตนาการ

3.3 ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำจากการจินตภาพ และจินตนาการของนักศึกษา

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

4.1 การนำเข้าสู่เนื้อหา ครูให้นักศึกษานั่งหลับตา แล้วฟังเสียง การกระทบกันของไม้ ไม้ เสียงตบมือ เสียงกรับกระทบกัน เสียงโทรศัพท์มือถือ (ที่เป็นทำนองเพลง) แล้วให้นักศึกษาออก ว่าเป็นเสียงอะไร ฟังแล้วนึกถึงอะไร จากนั้นครูจึงอธิบายความหมายของประสบการณ์ทาง สุนทรียะ ซึ่งทำให้แต่ละคนรับรู้จากเสียงแตกต่างกัน นอกจากนี้จินตนาการที่นักศึกษาคิดก็จะแตก ต่างกันไปตามความรู้สึก แรงบันดาลใจ ซึ่งคำว่า จินตภาพ คือการสร้างภาพขึ้นในใจของแต่ละ คน จะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ที่ได้รับ ส่วนจินตนาการเป็นสิ่งที่คนวาดฝันว่าอยากให้เกิด ขึ้น ดังนั้นคำตอบของแต่ละคนจึงมีความแตกต่างกัน

4.2 ฝึกการสังเกตและการวิเคราะห์ ครูเปิดวิดีโอทัศน์เรื่อง ชีวิตสัตว์ป่า ให้นักศึกษาแต่ละ คนสังเกตท่าทางของสัตว์ประเภทใดก็ได้ แล้วประดิษฐ์ท่ารำเลียนแบบท่าเคลื่อนไหวของสัตว์นั้น ให้เวลาคิดท่ารำหลังจากดูวิดีโอทัศน์ 10 นาที แล้วจึงสุ่มเรียกนักศึกษาออกมาปฏิบัติทีละคน

4.3 ฝึกการคิดประดิษฐ์ท่ารำอย่างอิสระ

4.3.1 ครูกำหนดโจทย์ให้นักศึกษาแต่ละคนคิดท่าเคลื่อนไหวที่มีความแปลกใหม่ ตามคำบอกของครู ได้แก่

- 1) เคลื่อนไหวเป็นรูปสามเหลี่ยม
- 2) เคลื่อนไหวเป็นเส้นทะแยง
- 3) ท่าท่าเก็บดอกไม้

ให้เวลาในการคิดท่าละ 5 นาที แล้วจึงสุ่มเรียกนักศึกษาออกมาปฏิบัติทีละคน (ไม่ซ้ำกับกิจกรรมแรก)

4.3.2 ครูพานักศึกษาออกมานอกชั้นเรียน ให้นักศึกษาฝึกคิดประดิษฐ์ท่ารำจาก ธรรมชาติรอบๆสถาบัน ฯ เช่น รอบๆโบสถ์ ภาพเขียนภายในโบสถ์ ต้นไม้ คนเดินไปมา เป็นต้น โดยแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มๆ ละ 3 คน จำนวน 10 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มประดิษฐ์ท่ารำจาก จินตนาการชุดสั้นๆ ประมาณ 2-3 นาที โดยเลือกใช้ทำนองเพลงดนตรีอย่างอิสระ เช่น จากเสียง กลอง ฉิ่ง เสียงเคาะไม้ เสียงกรับ การปรบมือเป็นจังหวะ การทำปากเลียนเสียงทำนองหรือ จังหวะอย่างอิสระ ให้เวลาในการคิดท่ารำก่อนออกมานำเสนอครึ่งชั่วโมง พร้อมทั้งเขียนแนวคิดใน การประดิษฐ์ท่ารำในใบงานที่ 9

4.4 การนำเสนอผลงานเชิงสร้างสรรค์ แบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มๆ ละ 3 คน จำนวน 10 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มประดิษฐ์ท่ารำชุดสั้นๆ ประมาณ 2-3 นาที โดยเลือกใช้ทำนองเพลงดนตรีอย่าง อิสระ เช่น จากเสียงกลอง ฉิ่ง เสียงเคาะไม้ เสียงกรับ การปรบมือเป็นจังหวะ การทำปากเลียน เสียงทำนอง หรือจังหวะอย่างอิสระ ให้เวลาในการคิดท่ารำก่อนออกมานำเสนอครึ่งชั่วโมง

4.5 การวัดและประเมินผล ครูและนักศึกษาร่วมกันวิจารณ์การประดิษฐ์ทำร่ำของแต่ละกลุ่ม จากนั้นให้นักศึกษาประเมินผลลงในแบบประเมินตนเองและกลุ่มเพื่อน

5. สื่อการสอน

5.1 เครื่องบันทึกเสียง

5.2 แถบเสียง

5.3 วีดิทัศน์

5.4 กลองยาว

5.5 ฉิ่ง

5.6 กรับ

5.7 ไม้เคาะจังหวะ

5.8 ใบงานที่ 9

5.9 ตำราและเอกสารประกอบการสอน

1) ชะลูด นิมเสมอ. **องค์ประกอบศิลป์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช , 2542

2) มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. **สุนทรียศาสตร์และศิลป์วิจารณ์**. ภาควิชาศิลปศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.

3) มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. **การเรียนการสอนและประสบการณ์ด้านสุนทรียภาพและศิลป์วิจารณ์**. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

4) อารี พันธุ์มณี. **คิดอย่างสร้างสรรค์**. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร : ดันอ้อแกรมมี่, 2540.

5) อารี สุทธิพันธ์. **ประสบการณ์สุนทรียะ**. กรุงเทพ : ดันอ้อ, 2533.

6) Forisha, B.L. Relationship between Creativity and Imagery : A Question of Cognitive Styles. In A.A. Sheikh (ed.). **Imagery Current Theory, Research, and Application**. New York : John Wiley & Sons, 1983.

7) Fowler , Sidney D. **Imageing the Wora : A descriptive account of curriculum resource development utilizing artistic images** . Available from : <http://www.lib.umi.com/dissertations/ fullcit / 9975721> [2001 , June 21]

8) Franklin C. Baer . **The Creative Process**. <http://www.bemorecreative.com/creativeprocess.shtml>.

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัดและการประเมินผล

6.1.1 การสังเกตพฤติกรรมในการปฏิบัติ

6.1.2 การอภิปราย ชักถาม

6.1.3 การประเมินตนเองและกลุ่มเพื่อน

6.1.4 การประเมินผลงานสร้างสรรค์

6.2 เครื่องมือวัด

6.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

6.2.2 ใบงานประกอบด้วยโจทย์คำถาม

6.2.3 แบบประเมินตนเอง

6.2.4 แบบประเมินกลุ่ม

6.2.5 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์

7. ภาคผนวก

ใบความรู้

ใบงานที่ 9

ชื่อ - นามสกุล..... รหัสนักศึกษา.....
 ชั้น..... วันที่ / เดือน / ปี.....

คำสั่ง ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้ตามความคิดเห็น

1. นักศึกษามีแนวคิดในการสร้างสรรค์ท่ารำ จากการจินตนาการถึงอะไร

.....
 .....
 .....
 .....

2. ให้นักศึกษากำหนดรูปแบบการแสดง และจำนวนผู้แสดง ตามแนวคิดและจินตนาการของนักศึกษา

.....
 .....
 .....
 .....

3. กำหนดลักษณะการแต่งกายของผู้แสดง โดยวาดภาพประกอบ

ใบความรู้

ส่วนประกอบหรือที่มาของความคิดสร้างสรรค์มี 3 ประการ

1. การรับรู้ (Perception) เป็นส่วนประกอบประการแรกของมนุษย์จะพบว่าผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ส่วนต่างๆ ได้ มักจะเป็นผู้พบมากเห็นมาก รับรู้มากและพยายามสังเกตจากการรับรู้ นั้น
2. จินตนาการ (Imagination) เป็นผลมาจากการรับรู้ตามประสาทสัมผัสต่าง ๆ เก็บสิ่งสมไว้ จินตนาการเกิดได้สองทางคือ เกิดจากการรับรู้จากวัตถุจริง ๆ และเกิดจากการความคิดทางใจ เมื่อมนุษย์สร้างรูปตามความคิดเขาก็มักจะทำให้แตกต่างไปจากที่ตนเคยเห็น
3. ประสบการณ์ (Experience) เป็นผลจากการปะทะของตัวเรากับสิ่งแวดล้อมและเป็นแหล่งสำคัญที่ผลักดันให้สร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะชิ้นใหม่ และการสร้างให้เกิดเป็นสิ่งใหม่นี้ มี ขบวนการในการสร้างสรรค์ 3 ประการคือ การสลับให้ต่างไปจากที่เคยเห็น การสร้างความคิดให้ สลับสนและการปรุงแต่งตัดแปลงใหม่

การคิดสร้างสรรค์จากการจินตภาพหรือจินตนาการ หมายถึง การประดิษฐ์ทำรำโดยการจินตภาพ หรือการจินตนาการ จากสิ่งกระตุ้นต่างๆ ทางอารมณ์ และประสบการณ์อย่างอิสระ สิ่งเร้าหรือสื่อกระตุ้นที่ทำให้เกิดจินตนาการในการประดิษฐ์ทำรำ ได้แก่

1. สื่อการรับรู้ทางสุนทรีย์จะ อาจจะเป็นสิ่งที่ป็นรูปร่างต่างๆ หรือจากข้อความ เป็นสิ่งเร้าที่ ผู้เรียนเลือกและนำมาพัฒนาเป็นลีลาท่าทางการเคลื่อนไหว ตามสไตล์ หรืออารมณ์ที่ได้รับ
2. สิ่งกระตุ้นจากการฟังเสียง เช่น เสียงดนตรี เครื่องประกอบจังหวะ คำพูด เสียงอื่นๆ การร้องเพลง โคลง นำมาใช้เป็นแรงจูงใจในการเคลื่อนไหว การสร้างจินตนาการ และนำไปสู่การ สร้างสรรค์ทำรำ
3. สิ่งเร้าจากการได้เห็น โดยการสังเกต หรือการรับรู้ จากรูปภาพ รูปปั้น รูปสลัก ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งจากการได้เห็นท่าทางของมนุษย์ตามธรรมชาติ
4. สิ่งเร้าจากแนวคิด เป็นการให้แรงจูงใจ ที่ได้รับจากแนวคิดทั้งจากเรื่องราว หรือความคิดของบุคคล ซึ่งนักประดิษฐ์ทำรำอาจจะได้แนวคิดนี้มาจากสภาพแวดล้อม อารมณ์ ความรู้สึกที่ แสดงออกมาเป็นการกระทำ หรือการวาดภาพ
5. สิ่งเร้าที่ได้จากการสัมผัส ที่ให้ความรู้สึกต่างๆ ความราบเรียบ การหมุนตัว การยืดตัว เช่น ความรู้สึกเมื่อใส่กระโปรงยาวแล้วหมุนตัว เป็นต้น

แผนการสอนที่ 16

เรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ม เวลา 6 คาบ
 วิชา ทักษะนาฏศิลป์ 1 (301-2203) ชั้นปีที่ 1

1. สาระสำคัญ

การทดสอบด้านความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ม โดยใช้แบบวัดนาฏยสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน ทำให้สามารถเปรียบเทียบได้ว่านักศึกษามีการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่มเพิ่มขึ้นหรือไม่ และการทดสอบภาคปฏิบัติทั้งรายบุคคล และกลุ่ม เป็นการวัดทักษะและวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ทำให้สามารถประเมินผลได้ว่าสำเร็จตามเป้าหมายในระดับใด

2 จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่มอย่างอิสระ และมีทักษะในการปฏิบัติผลงานเชิงสร้างสรรค์มากกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนปกติ

จุดประสงค์นำทาง

1. นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบด้านความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ด้วยแบบวัดนาฏยสรรค์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนปกติ
2. นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยทักษะในการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไทยสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนปกติ
3. นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบด้านความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ด้วยแบบวัดนาฏยสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลอง

3. เนื้อหา

- 3.1 การทดสอบด้วยแบบวัดนาฏยสรรค์
- 3.2 การทดสอบภาคปฏิบัติ

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ทดสอบนักศึกษาด้วยแบบวัดนาฏยสรรค์
2. ทดสอบภาคปฏิบัติตามเนื้อหาในบทเรียน

3. ทดสอบความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

5. สื่อการเรียนการสอน

- 5.1 เครื่องบันทึกเสียง
- 5.2 แถบเสียง
- 5.3 อุปกรณ์ประกอบการสอบ ได้แก่ ไม้ ร่ม พัด
- 5.4 แบบวัดนาฏยสรรค์

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัดและการประเมินผล

- 6.1.1 การประเมินผลหลังการเรียนด้วยแบบวัดทางนาฏยสรรค์
- 6.1.2 การทดสอบภาคปฏิบัติ โดยการจับฉลากกระบี่กระบวดัด 1 ชุด การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ 1 ชุด และรำมาตรฐานตามสาขาวิชา 1 ชุด
- 6.1.3 การทดสอบทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียนรายบุคคลตามโจทย์ที่กำหนด

- 1) ให้นักศึกษาใช้กระบวนการคิดเชื่อมโยงในการประดิษฐ์ทำรำ
- 2) ให้นักศึกษาใช้กระบวนการคิดปรับปรุงทำรำที่มีอยู่เดิม
- 3) ให้นักศึกษาใช้กระบวนการคิดจินตภาพหรือจินตนาการ

โดยกำหนดเวลาในการคิดประดิษฐ์ทำรำโจทย์ละ 2 นาที

- 6.1.4 การทดสอบทักษะการปฏิบัติผลงานชุดสร้างสรรค์ของนักเรียนเป็นกลุ่มๆละ 6 คน ตามโจทย์ที่กำหนด ให้เวลาในการร่วมกันคิด 1 ชั่วโมง ใช้เวลาในการแสดงไม่เกิน 3 นาที ซึ่งการประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ประเมินโดยอาจารย์ผู้สอนและคณะกรรมการซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ไทยจำนวน 5 คน

6.1.5 การทดสอบผลงานการแสดงชุดสร้างสรรค์เป็นกลุ่มๆละ 6 คน ซึ่งเป็นการประเมินผลความสามารถในการสร้างสรรค์ชุดการแสดงปลายภาคเรียน โดยให้นักศึกษาจัดการแสดงเต็มรูปแบบโจทย์ที่กำหนด คือ การสร้างสรรค์ชุดการแสดงสำหรับเด็ก

6.2 เครื่องมือวัด

- 6.2.1 แบบวัดนาฏยสรรค์
- 6.2.2 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ
- 6.2.3 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์รายบุคคล
- 6.2.4 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม

ภาคผนวก จ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความเหมาะสมของเนื้อหาของงานวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนวิชาชีพนาฏศิลป์ไทยในสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับ

1. วิธีการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์
2. ลักษณะความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์เพื่อกำหนดแบบวัดทางนาฏยสรรค์และแบบประเมินผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไทย

แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพวิธีการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธีการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับลักษณะความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ในด้านกระบวนการและผลผลิตเพื่อกำหนดแบบวัดทางนาฏยสรรค์

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินการแสดงผลงานสร้างสรรค์และทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไทยในด้านกระบวนการและผลผลิต

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ – สกุล .....
2. ผู้เชี่ยวชาญเป็น
  - (.....) 2.1 อาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในสถาบันอุดมศึกษา
  - (.....) 2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย
  - (.....) 2.3 ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง
  - (.....) 2.4 อาจารย์ผู้สอนศิลปะการแสดงในสถาบันอุดมศึกษา
  - (.....) 2.5 อื่นๆ.....
3. สถานที่ทำงาน / สถาบันอุดมศึกษา.....
4. ตำแหน่งทางวิชาการ.....
5. ประสบการณ์ในการสอน
  - (.....) 5.1 ไม่น้อยกว่า 5 ปี
  - (.....) 5.2 ไม่น้อยกว่า 10 ปี
  - (.....) 5.3 ไม่น้อยกว่า 15 ปี
  - (.....) 5.4 ไม่น้อยกว่า 20 ปี
6. ประสบการณ์ในการทำงาน
  - (.....) 6.1 เขียนตำราทางวิชาการด้านนาฏศิลป์.....เล่ม
  - (.....) 6.2 จัดการแสดงนาฏศิลป์ไทยเผยแพร่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
  - (.....) 6.3 เป็นผู้กำกับการแสดง.....
  - (.....) 6.4 เป็นผู้ออกแบบท่ารำ
  - (.....) 6.5 เป็นผู้ฝึกซ้อมการแสดง.....
7. ท่านสอนหรือเคยสอนวิชานาฏศิลป์ภาคปฏิบัติหรือไม่

เคย	☐	สอนมา.....ปี
ไม่เคย	☐	

**ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพวิธีการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์
ของผู้เรียน**

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. **คำถาม** ท่านใช้วิธีสอนอย่างไรในการสอนรายวิชานาฏศิลป์ภาคปฏิบัติ

คำตอบ.....
 .....
 .....
 .....

2. **คำถาม** ท่านมีหลักการประดิษฐ์ทำร่าอย่างไร

คำตอบ.....
 .....
 .....
 .....

3. **คำถาม** ท่านส่งเสริมผู้เรียนด้านคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่าระหว่างการสอนปฏิบัติ
หรือไม่

คำตอบ.....
 .....
 .....
 .....

4. **คำถาม** ท่านมีวิธีการสอนที่ส่งเสริมคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนอย่างไร

คำตอบ.....
 .....
 .....
 .....

5. **คำถาม** ถ้าผู้เรียนไม่มีความสามารถในการคิดประดิษฐ์ทำซ้ำ ท่านมีวิธีการส่งเสริมความสามารถด้านนี้ของผู้เรียนอย่างไร

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. **คำถาม** ท่านมีองค์ประกอบในการประเมินความงามของนาฏศิลป์ไทยเชิงอนุรักษ์อย่างไร

คำตอบ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. **คำถาม** ท่านมีองค์ประกอบในการประเมินความงามของนาฏศิลป์ไทยเชิงอนุรักษ์อย่างไร

คำตอบ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธีการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริม
ความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์

คำชี้แจง

วิธีสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์นี้เป็นรูปแบบการสอนที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติ โดยเป็นการบูรณาการระหว่างการสอนปฏิบัติและการประดิษฐ์ท่ารำโดยอิสระเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนตามลำดับขั้นการสอน คือ ขั้นเตรียม ขั้นฝึกปฏิบัติ ขั้นฝึกการสังเกต ขั้นฝึกการประดิษฐ์ท่ารำและการทำกิจกรรมอย่างอิสระ ขั้นนำเสนอและฝึกทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์ ขั้นสรุปและประเมินผลงาน

วิธีการสอน	ความคิดเห็น	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสมและข้อเสนอแนะ
ขั้นนำเข้าสู่เนื้อหา 1. ให้ผู้เรียนค้นคว้าความเป็นมาของชุดการแสดงในบทเรียน ก่อนการฝึกปฏิบัติเนื้อหาในบทเรียนแต่ละชุด 2. ให้ผู้เรียนอภิปรายประวัติความเป็นมาของชุดการแสดงที่จะฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ โดยครูเป็นผู้นำเสนอประเด็นการอภิปราย ถ้าไม่เห็นด้วยควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อใด.....	.....	.....
ขั้นฝึกปฏิบัติ 1. การสอนปฏิบัติด้วยการเลียนแบบ หรือปฏิบัติตามแบบครู 2. ให้ผู้เรียนไปฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น ต่อท่ารำจากผู้เชี่ยวชาญ วิดีทัศน์ หรือสื่ออื่นๆโดยครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ 3. อธิบายนาฏยศัพท์และแก้ไขข้อบกพร่องระหว่างการต่อท่ารำโดยการจับทำให้ ผู้เรียน 4. แบ่งกลุ่มทบทวนท่ารำที่ต่อ 5. ทดสอบการปฏิบัติบทเรียนที่ต่อ ถ้าไม่เห็นด้วยควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อใด.....	.....	.....

วิธีการสอน	ความคิดเห็น	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสมและข้อเสนอแนะ
ขั้นฝึกการสังเกตและการวิเคราะห์ 1. ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ทำรำ รูปแบบและประเภทของการแสดงที่ฝึกปฏิบัติโดยใช้เทคนิคการระดมสมอง 2. ให้ผู้เรียนชมการแสดงประเภทเดียวกับชุดที่กำลังฝึกปฏิบัติจากวีดิทัศน์ แล้วเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสุนทรียะของการแสดงประเภทนี้ 3. ให้ผู้เรียนชมการแสดงต่างประเภทกับชุดที่กำลังฝึกปฏิบัติจากวีดิทัศน์ แล้วให้วิเคราะห์เปรียบเทียบ 4. ฝึกการสังเกตและวิเคราะห์ทำรำจากการแสดงบนเวที และการแสดงของศิลปินที่มีความชำนาญ. 5. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย รูปแบบการแสดงที่ถูกต้อง (จากวีดิทัศน์หรือการชมการแสดง) ถ้าไม่เห็นด้วยควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อใด.....	.....	.....
ขั้นฝึกการประดิษฐ์ทำรำอย่างอิสระ 1. สอนวิธีการรวบรวมข้อมูลและกำหนดแนวคิดในการสร้างสรรค์ชุดการแสดง 2. สอนหลักและวิธีการออกแบบทำรำ 3. การฝึกเชื่อมโยงแม่ท่าและท่าเชื่อมจากท่ารำในแม่บทใหญ่ โดยกำหนดชื่อท่าให้ 4. ฝึกการประดิษฐ์ทำรำโดยให้ปรับปรุงท่ารำจากชุดการแสดงและทำนองเพลงที่มีอยู่เดิม (โดยเฉพาะบทเพลงที่มีอยู่ในเนื้อหาบทเรียน) 5. ฝึกการประดิษฐ์ทำรำโดยให้ผสมผสานท่ารำจากการแสดงหลายๆ ชุด ที่อยู่ในประเภทเดียวกัน เช่น ตีกลองเป็นจังหวะแข็งแล้วให้ประดิษฐ์ท่ารำใหม่ โดยใช้ท่าพื้นเมืองอีสานเป็นหลัก	.....	.....

วิธีการสอน	ความคิดเห็น	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสมและข้อเสนอแนะ
6. ฝึกการประดิษฐ์ทำรำโดยการจินตภาพหรือจินตนาการทำรำจากประสบการณ์อย่างอิสระ เช่น ให้ผู้เรียนจินตนาการว่าตนเองเป็นนก แล้วทำตามจินตนาการของตนเอง	.....	.....
7. ฝึกการเคลื่อนไหวอย่างอิสระจากสิ่งเร้าด้วยภาพ เช่น นำภาพวงกลมมาให้ดู แล้วให้เคลื่อนไหวด้วยท่าทางนาฏศิลป์ไทยลักษณะวงกลม	.....	.....
8. ฝึกการเคลื่อนไหวอย่างอิสระจากเสียง (เช่น การเคาะจังหวะเสียงดนตรีที่มีจังหวะหลากหลาย เป็นต้น)	.....	.....
9. ฝึกการเคลื่อนไหวอย่างอิสระจากการเล่าเรื่อง / นิทาน	.....	.....
10. ฝึกการเคลื่อนไหวอย่างอิสระจากบทร้อยกรอง	.....	.....
11. ฝึกการเคลื่อนไหวอย่างฉับพลันจากโจทย์ที่ครูกำหนด เช่น ให้หมุนรอบตัว ให้ใช้ทำนาฏศิลป์	.....	.....
12. ฝึกการเป็นผู้นำในการประดิษฐ์ทำรำ โดยแบ่งเป็นกลุ่มสลับกันคิดท่าทีละคน แล้วสลับลงไปข้างหลังให้คนต่อไปขึ้นมา	.....	.....
ถ้าไม่เห็นด้วยควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อใด.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
ขั้นการนำเสนอผลงานเชิงสร้างสรรค์	.....	.....
1. ฝึกการคิดทำรำจากบทเพลงที่ครูกำหนดให้ ให้เวลาในการคิดทำ 5 นาที (ใช้เพลงประกอบการแสดงต่างๆ)	.....	.....
2. ฝึกการแปรแถวโดยกำหนดจำนวนคนที่แตกต่างกัน เช่น 3 คน 4 คน 5 คน 8 คน เป็นต้น.	.....	.....
3. ให้ผู้เรียนคิดท่าจากสิ่งเร้าต่างๆโดยจำกัดเวลาเป็นกลุ่ม เช่น เปิดเพลงเกี่ยวกับอารมณ์ต่างๆ แล้วให้ผู้เรียนคิดท่ารำให้กลมกลืนกับทำนองเพลงอย่างฉับพลัน	.....	.....
4. ให้ผู้เรียนคิดท่าจากสิ่งเร้าต่างๆ โดยจำกัดเวลาเป็นรายบุคคล	.....	.....
5. ให้ผู้เรียนคิดรูปแบบการแต่งกายสำหรับชุดการแสดงในโอกาสต่างๆ โดยนำเสนอเป็นรูปภาพหรือภาพวาด	.....	.....
6. ผู้สอนจะให้แรงเสริม และการแนะนำผู้เรียน ไม่มีการตำหนิในขณะให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์	.....	.....

ตอนที่ 4 ลักษณะทางนาฏยศาสตร์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ สำหรับ
กำหนดองค์ประกอบแบบวัดทางนาฏยศาสตร์

รายการ	ความคิดเห็น	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสมและ ข้อเสนอแนะ
ลักษณะของกระบวนการ	.....	.....
1. การคิดสร้างสรรค์โดยการคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ทำรำ หมายถึง การประดิษฐ์ทำรำโดยการคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ ระหว่างแม่ท่า และท่าเชื่อมจากท่ารำในแม่บท หรือการแสดงชุดต่างๆ อย่างอิสระ	.....	.....
1.1 การตีบทตามบทร้องโดยนำแม่ท่าจากแม่บทมาเชื่อมโยงกับท่าเชื่อมอย่างเหมาะสม	.....	.....
1.2 การเชื่อมโยงแม่ท่าและท่าเชื่อมจากท่ารำในเพลงช้า เพลงเร็ว และแม่บทตามจังหวะและท่วงทำนองเพลง	.....	.....
1.3 การเชื่อมโยงแม่ท่าและท่าเชื่อมจากท่ารำไทยและท่ารำนานาชาติตามท่วงทำนองเพลง	.....	.....
ถ้าไม่เห็นด้วยควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อใด	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
2. การคิดสร้างสรรค์โดยการคิดปรับปรุงจากท่ารำเดิม หมายถึง การประดิษฐ์ทำรำโดยการปรับปรุงจากท่ารำที่มีอยู่เดิม ด้วยการสลับที่ หรือการผสมผสานท่ารำใหม่อย่างอิสระ	.....	.....
2.1 การปรับปรุงท่ารำด้วยการผสมผสานท่ารำชุดที่เคยแสดง	.....	.....
2.2 การปรับปรุงท่ารำด้วยการผสมผสานท่ารำมากกว่า 1 ชุด	.....	.....
2.3 การปรับปรุงท่ารำจากการแสดงหลายชุดที่อยู่ในประเภทเดียวกัน	.....	.....
ถ้าไม่เห็นด้วยควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อใด	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
3. การคิดสร้างสรรค์จากการ จินตภาพหรือจินตนาการ หมายถึง การประดิษฐ์ทำรำโดยการจินตภาพ หรือการจินตนาการ จากสิ่งกระตุ้นต่างๆ ทางอารมณ์ และประสบการณ์อย่างอิสระ.	.....	.....
.....	.....	.....

แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับวิธีการสอนนาฏยสรรค์ (Dance Improvisation) ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับวิธีการสอนนาฏยสรรค์ (Improvisation) ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาสภาพการสอนนาฏศิลป์ไทยในปัจจุบัน และความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนารูปแบบการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนวิชาชีพนาฏศิลป์ไทยในสถาบันอุดมศึกษา

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทย

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียน

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสภาพการสอนนาฏศิลป์ไทยในปัจจุบัน

ขอความกรุณาและขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยกรอกข้อมูลที่เป็นจริง และกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ เนื่องจากข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้

**แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับวิธีการสอนนาฏยสรรค์
ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์**

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของอาจารย์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อที่	สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1.	เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง	____ 1
2.	อายุ ☐ 1. 20 – 30 ปี ☐ 2. 31 – 40 ปี ☐ 3. 41 – 50 ปี ☐ 4. มากกว่า 50 ปี	____ 2
3.	สถาบันอุดมศึกษาที่สอน (โปรดระบุ) ☐ มหาวิทยาลัย..... ☐ สถาบัน..... ☐ วิทยาลัยนาฏศิลป์.....	____ 3
4.	วุฒิกการศึกษาสูงสุด ☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาตรี ☐ 3. ปริญญาโท ☐ 4. ปริญญาเอก	____ 4
5.	สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาสูงสุด.....	____ 5
6.	สอนวิชานาฏศิลป์ไทย ☐ 1. วิชาทฤษฎี ☐ 2. วิชาปฏิบัติ ☐ 3. สอนทั้งวิชาทฤษฎีและวิชาปฏิบัติ	____ 6
7.	สอนนาฏศิลป์ไทยระดับปริญญาตรีในระดับชั้น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ 1. ชั้นปีที่ 1 ☐ 2. ชั้นปีที่ 2 ☐ 3. ชั้นปีที่ 3 ☐ 4. ชั้นปีที่ 4	____ 7
8.	ประสบการณ์ด้านการสอนนาฏศิลป์ไทย ☐ 1. เป็นเวลา 1-5 ปี ☐ 2. เป็นเวลา 6-10 ปี ☐ 3. เป็นเวลา 11-15 ปี ☐ 4. มากกว่า 15 ปี	____ 8

ตอนที่ 2 วิธีการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความเกี่ยวกับวิธีการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ ซึ่งแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง อาจารย์เห็นด้วยกับวิธีสอนดังกล่าวในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง อาจารย์เห็นด้วยกับวิธีสอนดังกล่าวในระดับมาก
- 3 หมายถึง อาจารย์เห็นด้วยกับวิธีสอนดังกล่าวในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง อาจารย์เห็นด้วยกับวิธีสอนดังกล่าวในระดับน้อย
- 1 หมายถึง อาจารย์เห็นด้วยกับวิธีสอนดังกล่าวในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	วิธีการสอนนาฏยสรรค์	ระดับ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด		น้อยที่สุด			
		5	4	3	2	1	
	ขั้นเตรียม						
1	ให้ผู้เรียนค้นคว้าความเป็นมาของชุดการแสดงในบทเรียนก่อนการฝึกปฏิบัติเนื้อหาในบทเรียนแต่ละชุด						☐ 9
2	ให้ผู้เรียนอภิปรายประวัติความเป็นมาของชุดการแสดงที่จะฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ โดยผู้เรียนสลับกันนำเสนอประเด็นในการอภิปราย						☐ 10
	ขั้นฝึกปฏิบัติ						
1	การสอนปฏิบัติด้วยการเลียนแบบ หรือปฏิบัติตามแบบครู						☐ 11
2	ให้ผู้เรียนไปฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น ต่อทำรำจากวิดีโอทัศน์ หรือสื่ออื่นๆ โดยครูคอยให้คำแนะนำ						☐ 12
3	ให้ผู้เรียนไปต่อทำรำจากผู้เชี่ยวชาญ หรือศิลปินที่เคยแสดงเป็นตัวละครต่างๆ ตามเนื้อหาในบทเรียน						☐ 13
4	อธิบายนาฏยศัพท์และแก้ไขข้อบกพร่องระหว่างการต่อทำรำโดยการจับทำให้ ผู้เรียน						☐ 14
5	แบ่งกลุ่มทบทวนทำรำที่ต่อ						☐ 15
6	ทดสอบการปฏิบัติบทเรียนที่ต่อ						☐ 16

ข้อที่	วิธีการสอนนาฏยศาสตร์	ระดับ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด $\longrightarrow$ น้อยที่สุด					
		5	4	3	2	1	
	ขั้นฝึกการสังเกต						
1	ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ท่ารำ รูปแบบและประเภทของการแสดงที่ฝึกปฏิบัติ โดยใช้เทคนิคการระดมสมอง -----						☐ 17
2	ให้ผู้เรียนดูการแสดงประเภทเดียวกับชุดที่กำลังฝึกปฏิบัติ จากวีดิทัศน์ แล้วเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสุนทรียะของการแสดงประเภทนี้ -----						☐ 18
3	ให้ผู้เรียนชมการแสดงต่างประเภทกับชุดที่กำลังฝึกปฏิบัติ จากวีดิทัศน์ แล้วให้วิเคราะห์เปรียบเทียบ -----						☐ 19
4	ฝึกการสังเกตและวิเคราะห์ท่ารำจากการแสดงบนเวที -----						☐ 20
5	ฝึกการสังเกตและวิเคราะห์ท่ารำของศิลปินที่มีความชำนาญ -----						☐ 21
6	ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย รูปแบบการแสดงที่ถูกต้อง (จากวีดิทัศน์หรือการแสดง) -----						☐ 22
	ขั้นฝึกการประดิษฐ์ท่ารำและทำกิจกรรมอย่างอิสระ						
1	สอนวิธีการรวบรวมข้อมูลและกำหนดแนวคิดในการสร้างสรรค์ชุดการแสดง -----						☐ 23
2	สอนหลักและวิธีการออกแบบท่ารำ -----						☐ 24
3	ฝึกการเชื่อมโยงแม่ท่าและลีลาการเชื่อมท่าจากท่ารำในแม่บทใหญ่ โดยกำหนดชื่อท่าให้ -----						☐ 25
4	ฝึกการประดิษฐ์ท่ารำโดยให้ปรับปรุงท่ารำจากชุดการแสดงและทำนองเพลงที่มีอยู่เดิม (โดยเฉพาะบทเพลงที่มีอยู่ในเนื้อหาบทเรียน) -----						☐ 26
5	ฝึกการประดิษฐ์ท่ารำโดยให้ผสมผสานท่ารำจากการแสดงหลายๆ ชุด ที่อยู่ในประเภทเดียวกัน เช่น ตีกลองเป็นจังหวะแข็ง แล้วให้ประดิษฐ์ท่ารำใหม่ โดยใช้ท่าพื้นเมืองอีสานเป็นหลัก -----						☐ 27

ข้อที่	วิธีการสอนนาฏยศาสตร์	ระดับ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด → น้อยที่สุด					
		5	4	3	2	1	
6	ฝึกการประดิษฐ์ท่ารำโดยการจินตภาพหรือจินตนาการท่ารำจากประสบการณ์อย่างอิสระ เช่น ให้ผู้เรียนจินตนาการว่าตนเองเป็นนก แล้วทำตามจินตนาการของตนเอง						☐ 28
7	ฝึกการเคลื่อนไหวอย่างอิสระจากสิ่งเร้าด้วยภาพ เช่น นำภาพเครื่องวงกลมมาให้ดู แล้วให้เคลื่อนไหวด้วยท่าทางนาฏศิลป์ไทยลักษณะเครื่องวงกลมในลักษณะต่างๆ						☐ 29
8	ฝึกการเคลื่อนไหวอย่างอิสระจากเสียง เช่น การเคาะจังหวะเสียงดนตรีที่มีจังหวะหลากหลาย เป็นต้น						☐ 30
9	ฝึกการเคลื่อนไหวอย่างอิสระจากการเล่าเรื่อง / นิทาน						☐ 31
10	ฝึกการเคลื่อนไหวอย่างอิสระจากบทร้อยกรอง						☐ 32
11	ฝึกการเคลื่อนไหวอย่างจับพลันจากโจทย์ที่ครูกำหนด เช่น ให้หมุนรอบตัว หรือให้เคลื่อนไหวจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง						☐ 33
12	ฝึกการเป็นผู้นำในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยแบ่งเป็นกลุ่มสลับกันคิดท่าที่ละคน แล้วสลับลงไปข้างหลังให้คนต่อไปขึ้นมา						☐ 34
ชั้นการนำเสนอและฝึกทักษะการปฏิบัติผลงานเชิงสร้างสรรค์							
1	ฝึกการคิดท่ารำจากเพลงที่มีบทร้องสั้นๆ เช่น บทอวยพรต่างๆ ให้เวลาในการคิดท่า 5 นาที						☐ 35
2	ฝึกการแปรแถวโดยกำหนดจำนวนคนที่แตกต่างกัน เช่น 3 คน 4 คน 5 คน 8 คน เป็นต้น						☐ 36
3	ให้ผู้เรียนคิดท่าจากสิ่งเร้าต่างๆโดยจำกัดเวลาเป็นกลุ่ม เช่น เปิดเพลงเกี่ยวกับอารมณ์ต่างๆ แล้วให้ผู้เรียนคิดท่ารำให้กลมกลืนกับทำนองเพลงอย่างจับพลัน						☐ 37
4	ให้ผู้เรียนคิดท่าจากสิ่งเร้าต่างๆ โดยจำกัดเวลาเป็นรายบุคคล						☐ 38
5	ให้ผู้เรียนคิดรูปแบบการแต่งกายสำหรับชุดการแสดงในโอกาสต่างๆ โดยนำเสนอเป็นรูปภาพหรือภาพวาด						☐ 39

ข้อที่	วิธีการสอนนาฏยศาสตร์	ระดับ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด → น้อยที่สุด					
		5	4	3	2	1	
6	ผู้สอนจะให้แรงเสริม และการแนะนำผู้เรียน ไม่มีการตำหนิ ในขณะที่ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ -----						☐ 40
7	แบ่งกลุ่มผู้เรียนคิดสร้างสรรค์การแสดงกลุ่มละ 1 ชุด โดย ก่อนแสดงให้นำเสนอแนวคิดในการสร้างสรรค์ ชื่อชุดการ แสดง จุดมุ่งหมายของชุดที่แสดง เพลงดนตรี ลักษณะการ แต่งกาย และการกำหนดตัวผู้แสดง แล้วจึงนำเสนอการ แสดงกลุ่มละไม่เกิน 7 นาที ให้เวลาในการเตรียมการ 1 ชั่วโมง (ให้ผู้เรียนแต่ละคนเตรียมเทปเพลงที่สนใจมาล่วงหน้า) -----						☐ 41
ขั้นสรุปและประเมินผล							
1	ประเมินการประดิษฐ์ทำรำด้วยการคิดทำอย่างฉับพลันเป็น รายบุคคล -----						☐ 42
2	ประเมินผลงานการประดิษฐ์ทำรำชุดสร้างสรรค์ทาง นาฏศิลป์ไทยเป็นกลุ่ม -----						☐ 43
3	ฝึกการวิจารณ์และประเมินการแสดงของกลุ่มเพื่อน -----						☐ 44
4	ฝึกการวิจารณ์และประเมินการแสดงของกลุ่มตนเอง -----						☐ 45
5	ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปวิจารณ์แนวคิดและกระบวนการ การคิดสร้างสรรค์ทำรำและผลงานทางนาฏศิลป์ไทยที่ ผู้เรียนนำเสนอ -----						☐ 46

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 สภาพการสอนนาฏศิลป์ไทยในปัจจุบัน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความเกี่ยวกับสภาพการสอนนาฏศิลป์ไทยในปัจจุบัน โดยทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องที่ตรงกับวิธีการสอนที่ท่านปฏิบัติจริง

1. ท่านใช้วิธีสอนอย่างไรในรายวิชานาฏศิลป์ภาคปฏิบัติ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. การสาธิตให้ผู้เรียนเลียนแบบ
- 2. ใช้สื่อการสอน (โปรดระบุ).....
- 3. ให้ผู้เรียนต่อท่ารำด้วยตนเอง
- 4. การอธิบายนาฏยศัพท์ประกอบการสาธิต
- 5. ฝึกปฏิบัติซ้ำๆ โดยครูจับท่าให้ดังาม
- 6. ฝึกการใช้พลัง (Energy) ให้เคลื่อนไหวในลักษณะสมดุล การใช้กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น การห่มเช่า การใช้ตัว การถ่ายน้ำหนัก การก้าวเท้าที่สมดุลกับช่วงขาของตนเอง ฯลฯ
- 7. การให้ผู้เรียนค้นคว้าประวัติที่มาของชุดการแสดง
- 8. การรายงานหน้าชั้น
- 9. การให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายประวัติที่มาของชุดการแสดง
- 10. การให้ผู้เรียนวิเคราะห์ท่ารำ
- 11. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. ท่านสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำในการเรียนการสอนรายวิชานาฏศิลป์ภาคปฏิบัติหรือไม่

- สอน
- ไม่สอน

ถ้าสอนใช้วิธีการสอนอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. สอนวิธีการออกแบบท่ารำ (Choreography) เกี่ยวกับหลักการ ขั้นตอน และองค์ประกอบในการออกแบบท่ารำ
- 2. สอนนาฏยสรรค์ หรือการคิดท่าโดยอิสระอย่างจับพลัน (Dance Improvisation) โดยการสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำจากสิ่งเร้าต่างๆ เน้นความเป็นอิสระในการคิดและค้นพบลักษณะการเคลื่อนไหวที่เป็นรูปแบบของตนเอง โดยมีหลักการทางนาฏศิลป์ไทยเป็นพื้นฐาน

- 3. สอนโดยใช้หลักการจินตภาพและจินตนาการ (Dance Imagery) โดยใช้ประสบการณ์ที่ได้พบเห็นในชีวิตจริง หรือรูปแบบการแสดงที่ประทับใจมาสร้างสรรค์ทำทางนาฏศิลป์ไทย
- 4. สอนโดยให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานการแสดงเป็นรายบุคคล
- 5. สอนโดยให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานการแสดงเป็นกลุ่ม
- 6. สอนทฤษฎีเกี่ยวกับศิลปะ องค์ประกอบศิลป์ สุนทรียะทางนาฏศิลป์ไทย
- 7. สอนการตีบทในลักษณะต่างๆ
- 8. ให้นักศึกษาสังเกตท่ารำที่มีความสัมพันธ์กับดนตรี เช่น ดนตรีอีสาน ท่ารำควรมีลีลาแบบอีสาน เป็นต้น
- 9. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำในการสอนรายวิชาใดวิชาหนึ่ง โดยเฉพาะหรือไม่

- ใช่   ไม่ใช่   ถ้าใช่โปรดระบุชื่อวิชา.....

ท่านใช้วิธีการสอนอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. สอนวิธีการออกแบบท่ารำ (Choreography) เกี่ยวกับหลักการ ขั้นตอน และองค์ประกอบในการออกแบบท่ารำ
- 2. สอนนาฏยศาสตร์ หรือการคิดท่าโดยอิสระอย่างฉับพลัน (Dance Improvisation) โดยการสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำจากสิ่งเร้าต่างๆ เน้นความเป็นอิสระในการคิดและค้นพบลักษณะการเคลื่อนไหวในรูปแบบของตนเองโดยมีหลักการทางนาฏศิลป์ไทยเป็น พื้นฐาน
- 3. สอนโดยใช้หลักการจินตภาพและจินตนาการ (Dance Imagery) โดยใช้ประสบการณ์ที่ได้พบเห็นในชีวิตจริง หรือรูปแบบการแสดงที่ประทับใจมาสร้างสรรค์ทำทางนาฏศิลป์ไทย
- 4. สอนโดยให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานการแสดงเป็นรายบุคคล
- 5. สอนโดยให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานการแสดงเป็นกลุ่ม
- 6. สอนทฤษฎีเกี่ยวกับศิลปะ องค์ประกอบศิลป์ สุนทรียะทางนาฏศิลป์ไทย
- 7. สอนการตีบทในลักษณะต่างๆ
- 8. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

.....

4. ท่านมีหลักในการประเมินความงามของนาฏศิลป์ไทยในเชิงอนุรักษ์อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. ความถูกต้องของท่ารำ และจังหวะในการรำ
  - 2. ความงามของเทคนิค ลีลาการรำ และการสอดใส่อารมณ์ของผู้แสดง
  - 3. มีเอกลักษณ์ในการแสดง เช่น การแสดงพื้นเมือง ต้องมีลีลาท่ารำ การแต่งกาย เพลงดนตรี และองค์ประกอบในการแสดง ที่สื่อให้เห็นลักษณะของการแสดงพื้นเมืองอย่างชัดเจน
  - 4. มีคุณค่า และมีประโยชน์ทั้งในด้านความบันเทิง และการเรียนการสอน
  - 5. ความถูกต้องของแบบแผนในการแสดง เช่น การแสดงละครใน ต้องมีความประณีต อ่อนช้อยและมีลีลาที่เชื่องช้า เป็นต้น
  - 6. มีองค์ประกอบของศิลปะ ทั้งด้านความเป็นเอกภาพของรูปแบบการแสดง ความสมดุลของการจัดฉาก ทิศทางการเคลื่อนไหว และความกลมกลืนของท่ารำ จังหวะ และทำนองเพลงดนตรี
  - 7. ทิศทางการเคลื่อนไหวบนเวที
  - 8. รูปแบบการแปรแถว และความพร้อมเพรียง
  - 9. ความไพเราะของท่วงทำนอง เพลงดนตรีตามแบบแผน
  - 10. ความถูกต้องของลักษณะการแต่งกายตามประเภทของการแสดง
  - 11. เครื่องแต่งกายสวยงาม เช่น มีความโดดเด่นด้านสีสรรค์ เป็นต้น
  - 12. เครื่องแต่งกายเหมาะสมกับชุดที่แสดง
  - 13. เครื่องแต่งกายเหมาะสมกับผู้แสดง และเหมาะสมกับลักษณะการเคลื่อนไหวของผู้แสดง
  - 14. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- .....
- .....
- .....

5. ท่านมีองค์ประกอบในการประเมินความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ (ในการประดิษฐ์ท่ารำ) ของผู้เรียนอย่างไร

- 1. รูปแบบการเคลื่อนไหว (Style) ของผู้แสดงเหมาะสมกับประเภทของการแสดง แนวคิดและกระบวนการในการประดิษฐ์ท่ารำ
- 2. การลำดับท่าในการสร้างสรรค์มีความต่อเนื่อง สื่อให้เห็นแนวคิดและจุดมุ่งหมายในการประดิษฐ์ท่ารำอย่างชัดเจน

- 3. ความกลมกลืนของท่ารำ จังหวะ ท่วงทำนองเพลง ดนตรีที่สร้างสรรค์ชิ้นใหม่
- 4. การใช้พลังในการเคลื่อนไหวของผู้แสดง เช่น ความคล่องแคล่ว การทรงตัว การถ่ายน้ำหนัก การสอดแทรกอารมณ์ในการเคลื่อนไหว เป็นต้น
- 5. รูปแบบการแปรแถว ที่มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ
- 6. การใช้พื้นที่บนเวที คำเนียงถึงลักษณะของเวที ตำแหน่งของคนดู
- 7. ความงามของเทคนิค ลีลาการรำ การสอดใส่อารมณ์ของผู้แสดง
- 8. ท่ารำมีความสอดคล้องกับแนวคิดและจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์การแสดง
- 9. มีเอกลักษณ์ในการแสดง
- 10. มีความคิดริเริ่ม (แปลกใหม่) แตกต่างจากการแสดงที่เคยมี
- 11. มีคุณค่า และมีประโยชน์ทั้งในด้านความบันเทิง และการเรียนการสอน
- 12. มีความน่าสนใจทั้งด้านท่ารำ และการแต่งกาย
- 13. วิธีการแต่งกายมีลักษณะแปลกใหม่ น่าสนใจ
- 14. เครื่องแต่งกายเหมาะสมกับผู้แสดง แนวคิดในการประดิษฐ์ท่ารำ และเหมาะสมกับลักษณะการเคลื่อนไหวของผู้แสดง
- 15. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบวัดนาฏยสรรค์

คำสั่ง จงเติมข้อความลงในช่องว่าง และทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับ
สถานภาพของท่าน

1. ชื่อ.....นามสกุล.....

2. กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่

☐ 1. ชั้นปีที่ 1	☐ 2. ชั้นปีที่ 2
☐ 3. ชั้นปีที่ 3	☐ 4. ชั้นปีที่ 4

3. สาขา / วิชาเอก / โปรแกรมวิชา

☐ 1. นาฏศิลป์ไทย	☐ 2. นาฏศิลป์ไทยศึกษา
☐ 3. นาฏยศิลป์	☐ 4. นาฏศิลป์และการละคร
☐ 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ)	

4. ฝึกปฏิบัติเป็น

☐ 1. ตัวพระ	☐ 2. ตัวนาง

5. คณะที่ศึกษา.....

6. สถาบันการศึกษา.....

คำสั่ง ให้นักศึกษาทำกิจกรรมต่อไปนี้ตามเวลาที่กำหนด

กิจกรรมที่ 1 ความคิดสร้างสรรค์โดยกระบวนการเชื่อมโยงสัมพันธ์

คำชี้แจง

จงทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบตัวอักษร หน้าภาพวาดแสดงลีลาท่ารำเป็นสัญลักษณ์ “ ”
 ที่มีความต่อเนื่องกับท่าที่กำหนดให้ต่อไปนี้ โดยภาพวาดลีลาท่ารำที่นักศึกษาเลือก **ต้องมีความแปลกใหม่ น่าสนใจ สวยงาม และมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับท่ารำที่กำหนดให้** รวมทั้งมีความต่อเนื่องกันไปตั้งแต่ ข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 5 ตามลำดับ แต่ถ้านักศึกษาเห็นว่าภาพวาดแสดงท่ารำที่กำหนดให้ไม่แปลกใหม่ น่าสนใจ สวยงาม และไม่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับท่ารำที่กำหนด **ให้ประดิษฐ์ท่ารำขึ้นใหม่โดยวาดภาพท่ารำตามที่ต้องการลงในช่องอื่นๆ**

กิจกรรมนี้มี 3 ตอน แต่ละตอน ประกอบด้วยภาพท่ารำที่กำหนดให้ 1 ภาพ โดยให้เลือกหรือประดิษฐ์ท่ารำที่เชื่อมโยงกัน 5 ท่า **ใช้เวลาในการทำกิจกรรม 15 นาที**

ให้เลือกภาพวาด "สัญลักษณ์" ของท่ารำที่มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันเพียงข้อละ 1 ตัวเลือก โดยเริ่มจากรูปภาพท่ารำที่กำหนดให้ (สามารถประดิษฐ์ท่ารำที่เชื่อมโยงกันขึ้นใหม่โดยวาดภาพลงในช่องอื่นๆ)

1	ก	ข	ค	ง	จ อื่นๆ
2	ก	ข	ค	ง	ฉ อื่นๆ
3	ก	ข	ค	ง	ช อื่นๆ
4	ก	ข	ค	ง	ช อื่นๆ
5	ก	ข	ค	ง	ช อื่นๆ

บอกเหตุผลที่เลือกเชื่อมโยงท่าในลักษณะข้างต้น.....

.....

สามารถนำท่ารำที่เชื่อมโยงกันทั้งหมดไปใช้ในการแสดงประเภท.....

กิจกรรมที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์โดยการปรับปรุงท่ารำที่มีอยู่เดิม

คำชี้แจง

จงประดิษฐ์ท่ารำด้วยวิธีการปรับปรุงท่ารำที่มีอยู่เดิม ตามหัวข้อต่อไปนี้

- นำท่ารำที่กำหนดให้ต่อไปนี้มาปรับปรุง ให้มีความแปลกใหม่ไปจากท่ารำเดิม มีความน่าสนใจ และสวยงาม
- ใช้หลักการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายมาสร้างสรรค์เป็นท่ารำใหม่ โดย ยึดโครงสร้างของท่ารำเดิม เช่น ท่าพรหมสีหน้า โครงสร้างของท่ารำ คือ มือทั้งสองข้างตั้งวงหงาย การปรับปรุง ท่ารำสามารถเปลี่ยนแปลง ระดับของมือ ลักษณะการใช้เท้า การเคลื่อนไหวลำตัว และการเอียงศีรษะ แต่ถ้ายึดโครงสร้างของเท้าคือการกระดก สามารถเปลี่ยนแปลงลักษณะมือได้
ตัวอย่าง ท่ารำที่ประดิษฐ์ขึ้นจากท่าพรหมสีหน้า คือ ตั้งเข่าขวา ฝ่ามือทั้งสองแนบข้างแก้ม เอียงศีรษะและกอดไหล่ขวา
- ประดิษฐ์ท่ารำโดยการ ปรับปรุงท่ารำที่กำหนดให้ได้จำนวนมากที่สุด และเมื่อจบท่าหนึ่งๆ ให้ ขีดเส้นยาวเพื่อแบ่งตอน ก่อนเริ่มเขียนอธิบายท่ารำใหม่
- ให้วาดภาพท่ารำ เป็นสัญลักษณ์ “ “ ในช่องภาพวาดในแต่ละท่า

กิจกรรมนี้มี 3 ตอน แต่ละตอนประกอบด้วยภาพท่ารำที่กำหนดให้ตอนละ 1 ภาพ ใช้เวลาในการทำกิจกรรม 25 นาที

ท่าที่ 1

ให้ประดิษฐ์ท่ารำโดยการปรับปรุงจากโครงสร้างของท่ารำท่าที่ 1 ให้ได้จำนวนมากที่สุด และเขียนอธิบายท่าที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ พร้อมทั้งวาดภาพประกอบลงในช่องที่กำหนดจบท่าหนึ่ง ให้ ขีดเส้นยาวตลอด ก่อนเริ่มเขียนอธิบายท่าต่อไป (ใช้เวลาในการทำประมาณ 8 นาที)

ท่า ที่	การเคลื่อนไหวขาและเท้า	การเคลื่อนไหวแขน และมือ	การเคลื่อนไหวลำตัว	การเคลื่อนไหว ไหล่และศีรษะ	ภาพวาด

กิจกรรมที่ 3 ความคิดสร้างสรรค์จากการจินตภาพ และจินตนาการอย่างอิสระ

คำชี้แจง

จงประดิษฐ์ทำรำโดยใช้กระบวนการจินตนาการอย่างอิสระ ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ให้ประดิษฐ์ทำรำจาก **โจทย์ที่กำหนด** โดยการจินตนาการทำรำอย่างอิสระ
2. **เขียนอธิบายแรงบันดาลใจ หรือแนวคิดที่ต้องการสื่อออกมาเป็นทำรำ** เช่น สื่อให้เห็นถึงการประกอบอาชีพทำนา สื่อให้เห็นถึงความงามของธรรมชาติ ได้รับแรงบันดาลใจมาจากการใช้อาวุธ หรือการทำสงคราม เป็นต้น
3. **เขียนอธิบายทำรำ** ในลักษณะ **ท่าเคลื่อนไหว** ที่สื่อให้เห็นถึง **การจินตภาพและจินตนาการ** ที่หลากหลายให้มากที่สุด
4. **วาดภาพ** ประกอบทำรำที่จินตนาการขึ้น

กิจกรรมที่ 3 นี้ ประกอบด้วย **โจทย์ 3 เรื่อง** ใช้เวลาในการทำกิจกรรม **รวมทั้งสิ้น 25 นาที**

แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน

คำชี้แจง ผู้สังเกตจะทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ระบุชื่อของผู้เรียนที่แสดงพฤติกรรมนั้นตามเกณฑ์ดังนี้

วันที่/ เดือนปี	เวลา	รายการพฤติกรรม	ชื่อผู้เรียน										รวม	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
		1. มีความมั่นใจในการแสดงออก เช่น กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น ฯลฯ												
		2. สามารถพูดแสดงความคิดเห็นได้ตอบได้อย่างรวดเร็ว												
		3. สามารถใช้ภาษาที่น่าสนใจ น่าตื่นเต้น												
		4. มีความคิดอิสระ เป็นตัวของตัวเอง												
		5. มีความยืดหยุ่นในการคิด สามารถคิดคำตอบได้หลากหลาย สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆได้												
		6. มีความคล่องในการคิด สามารถที่จะพัฒนาความคิดไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยเอาความรู้เดิมเป็นฐานนำไปสู่สิ่งใหม่												
		7. มีความคิดริเริ่มที่แตกต่างจากคนอื่น												
		8. สามารถขยายแนวคิดในการออกแบบทำรำและนำเสนอได้อย่างชัดเจน												
		9. มีความอยากรู้อยากเห็น สนใจต่อสิ่งเร้าต่างๆ												
		10. มีความไวต่อการรับรู้ และแสดงอารมณ์ต่อสิ่งต่าง ๆ												

วันที่/ เดือน/ปี	เวลา	รายการพฤติกรรม	ชื่อผู้เรียน										รวม	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
		11. มีทักษะในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่างๆ												
		12. สามารถตีความในสิ่งที่ไม่ชัดเจน												
		13. มีความสามารถในการลำดับท และประดิษฐ์ทำรำโดยการเชื่อมโยงแม่ท่าและท่าเชื่อมอย่างรวดเร็ว												
		14. มีสามารถในการประดิษฐ์ทำรำเชิงสร้างสรรค์ตามสิ่งเร้าที่ครูกำหนดอย่างรวดเร็ว												
		15. มีสามารถในการประดิษฐ์ทำรำเชิงสร้างสรรค์ด้วยการปรับปรุงท่ารำที่มีอยู่เดิมให้เป็นการแสดงชุดใหม่ในเวลาสั้นๆ												
		16. มีสามารถในการออกแบบท่ารำตามจินตนาการของตนเอง												
		17. ให้อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ท่ารำนอกเหนือจากแบบแผนที่เคยปฏิบัติมา												
		18. มีอารมณ์ขัน สนุกสนาน ร่าเริง												
		19. สามารถปรับตัวได้ดีในบรรยากาศที่อิสระ												
		20. มีสัมพันธภาพกับสมาชิกในกลุ่ม												
		21. มีความเป็นผู้นำในการประดิษฐ์ทำรำ												
		22. มีความพยายามในการคิดแก้ปัญหา ความอดทน ตลอดจนการเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติกิจกรรม												
		23. มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นในการทำงาน เช่น การต่อท่ารำ การฝึกซ้อม และการทำงานกลุ่ม												
		รวม												

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์รายบุคคล กระบวนการเชื่อมโยงสัมพันธ์ลีลาท่ารำ

1. การเชื่อมโยงท่ารำความแปลกใหม่ น่าสนใจ

ความแปลกใหม่ หมายถึง ท่ารำที่ประดิษฐ์ขึ้นมีการลำดับท่าและการเชื่อมโยงของลีลาท่ารำที่แตกต่างจากเพลงช้า เพลงเร็ว แม่บท หรือเพลงรำตามหลักสูตรที่เคยเรียน

ความน่าสนใจ หมายถึง ไม่ใช่ท่าซ้ำๆ และการนำเสนอมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

2. การลำดับท่ามีความต่อเนื่อง ท่ารำสื่อความหมายชัดเจน

3. ความกลมกลืนของท่ารำ จังหวะ ทำนองเพลง

4. การเคลื่อนไหวบนเวที (มีการเคลื่อนไหวตั้งแต่ท่าเริ่มต้นถึงท่าสุดท้ายในตำแหน่งและจังหวะที่ เหมาะสม ไม่รำนิ่งอยู่กับที่)

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ความแปลกใหม่ ของการเชื่อมโยง ท่ารำ	ความ กลมกลืน จังหวะ/ ท่ารำ	ความต่อ เนื่องของ ท่ารำ	การเคลื่อนไหวบนเวที	คะแนน รวม
		30	25	25	20	100

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อกรรมการสอบ.....

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์รายบุคคล
กระบวนการปรับปรุงทำรำที่มีอยู่เดิม

1. ทำรำมีความแปลกใหม่ น่าสนใจ

ความแปลกใหม่ หมายถึง ทำรำที่ประดิษฐ์ขึ้นมีความแตกต่างจากทำรำตามเพลงเดิม

ความน่าสนใจ หมายถึง ทำรำที่นำมาเรียงร้อยใหม่เหมาะสมกับประเภทของการแสดงและความหมายของเพลง รวมทั้งการนำเสนอมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

2. การลำดับทำรำมีความต่อเนื่อง ทำรำสื่อความหมายชัดเจน

3. ความกลมกลืนของทำรำ จังหวะ ทำนองเพลง

4. การเคลื่อนไหวบนเวที

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ความแปลกใหม่ ของลีลาทำรำ/ อารมณ์	ความ กลมกลืน จังหวะ/ ทำรำ	ความต่อ เนื่องของ ทำรำ	การเคลื่อนไหว บนเวที	คะแนน รวม
		30	25	25	20	100

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อกรรมการสอบ.....

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติผลงานสร้างสรรค์รายบุคคล
กระบวนการจินตภาพและจินตนาการ

1. ท่ารำที่ประดิษฐ์ขึ้นมีความแปลกใหม่ สื่อความหมายให้เห็นถึงแนวคิดและจินตนาการชัดเจน ตรงตามที่โจทย์กำหนด
2. การลำดับท่ามีความต่อเนื่อง ท่ารำสื่อความหมายชัดเจน
3. ความกลมกลืนของท่ารำ จังหวะ ทำนองเพลง
4. การเคลื่อนไหวบนเวที

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ความแปลกใหม่ ของลีลาท่ารำ/ อารมณ์	ความ กลมกลืน จังหวะ/ ท่ารำ	ความต่อ เนื่องของ ท่ารำ	การเคลื่อนไหว บนเวที	คะแนน รวม
		30	25	25	20	100

ชื่อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....
 .....

ชื่อกรรมการสอบ.....

แบบประเมินตนเอง

ชื่อ.....รหัสนักศึกษา.....

ข้อที่	รายการ	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	ความสามารถในการพูดแสดงความคิดเห็น				
2	ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับรูปแบบการแสดง				
3	ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับความงามของลีลาท่ารำ				
4	ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับความกลมกลืนของ บทร้อง ทำนองเพลงและลีลาท่ารำ				
5	ความสามารถในการประดิษฐ์ท่ารำโดยใช้กระบวนการเชื่อมโยง สัมพันธ์ท่ารำ				
6	ความสามารถในการประดิษฐ์ท่ารำโดยใช้กระบวนการปรับปรุง ท่ารำที่มีอยู่เดิม				
7	ความสามารถในการประดิษฐ์ท่ารำโดยใช้การจินตภาพและการ จินตนาการ				
8	ความสามารถในการทำงานเป็นทีม ยอมรับและเคารพความ คิดเห็นของผู้อื่น				
9	มีความเชื่อมั่นในตนเอง				
10	มีความรับผิดชอบ				
11	มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเป็นกัลยาณมิตร				
12	มีความเป็นผู้นำในการคิดสร้างสรรค์ของกลุ่ม				
13	มีอารมณ์ขัน				
14	มีจินตนาการ สามารถใช้ประสบการณ์ในการริเริ่มผลงาน สร้างสรรค์				

แบบประเมินผลงานของกลุ่ม

ชื่อผู้ประเมิน.....รหัสนักศึกษา.....

ชื่อกลุ่มที่ประเมิน.....

ข้อที่	รายการ	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	ผลงานแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำ				
2	ผลงานมีความแปลกใหม่ แตกต่างจากการแสดงที่เคยมี				
3	ผลงานมีความน่าสนใจ ทั้งรูปแบบและลีลาทำรำ				
4	ผลงานมีความสวยงามตามแบบนาฏศิลป์ไทย				
5	มีความเหมาะสมในการนำไปเผยแพร่				
6	ผลงานแสดงถึงความสามารถในการขยายความคิด				
7	การลำดับท่าในการสร้างสรรค์มีความต่อเนื่อง สื่อให้เห็นแนวคิด และจุดมุ่งหมายในการประดิษฐ์ทำรำอย่างชัดเจน				
8	ทำรำมีความสอดคล้องกับแนวคิดและจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์การแสดง				
9	มีความกลมกลืนของท่ารำ จังหวะ และท่วงทำนองเพลง				
10	ความงามของเทคนิค ลีลาทำรำ และการสอดใส่อารมณ์ของผู้แสดง				
11	รูปแบบการแปรแถวมีความแปลกใหม่ น่าสนใจ				

ภาคผนวก จ

การหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์

การหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์และคะแนนมาตรฐาน

		SUMTT	T SCORE
Percentiles	1	15.1000	31.2380
	2	16.2000	32.5601
	3	16.9060	33.4087
	4	17.4000	34.0024
	5	17.9000	34.6034
	6	18.6000	35.4447
	7	19.2000	36.1659
	8	19.5000	36.5264
	9	20.3000	37.4880
	10	20.5100	37.7404
	11	21.0000	28.3293
	12	21.4120	38.8245
	13	21.8000	39.2909
	14	22.1000	39.6514
	15	22.3000	39.8918
	16	22.5000	40.1322
	17	22.9000	40.6310
	18	23.0180	40.7548
	19	23.3190	41.1166
	20	23.5000	41.3341
	21	23.8000	41.6947
	22	24.1220	42.0817
	23	24.4000	42.4159
	24	24.6000	42.6563
	25	24.9000	43.0168
	26	25.0260	43.1683
	27	25.4270	43.6502
	28	25.9000	44.2188
	29	26.2290	44.6142
	30	26.4300	44.8558
	31	26.6310	45.0974
	32	26.9320	45.4591
	33	27.1000	45.6611
	34	27.3000	45.9014
	35	27.5000	46.1418

การหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์และคะแนนมาตรฐาน

		SUMTT	T SCORE
Percentiles	36	27.6000	46.2620
	37	27.9000	46.6226
	38	28.0000	46.7428
	39	28.1390	46.9099
	40	28.4000	47.2236
	41	28.4000	47.2236
	42	28.6000	47.4639
	43	28.8000	47.7043
	44	29.0440	47.9976
	45	29.3000	48.3053
	46	29.4000	48.4255
	48	29.7000	48.7861
	49	29.9000	49.0264
	50	30.0500	49.2067
	51	30.3000	49.5072
	52	30.4520	49.6899
	53	30.6000	49.8678
	54	30.8000	50.1082
	55	30.9550	50.2945
	56	31.1000	50.4688
	57	31.2000	50.5889
	58	31.5580	51.0192
	59	31.7000	51.1899
	60	31.9000	51.4303
	61	31.9000	51.4303
	62	32.2000	54.7909
	63	32.5000	52.1514
	64	32.7640	52.4687
	65	33.0000	52.7524
	66	33.1660	52.9519
	67	33.5000	53.3534
	68	33.8000	53.7139
	69	34.1000	54.0745
	70	34.5000	54.5553

การหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์และคะแนนมาตรฐาน

		SUMTT	T SCORE
Percentiles	71	34.7000	54.7957
	72	34.8720	55.0024
	73	35.1000	55.2764
	74	35.5000	55.7572
	75	35.6750	55.9675
	76	35.8760	56.2091
	77	36.1770	56.5709
	78	36.5780	57.0529
	79	36.8000	57.3197
	80	37.1000	57.6803
	81	37.3810	58.0180
	82	37.7820	58.5000
	83	38.2000	59.0024
	84	38.8840	59.8245
	85	39.1000	60.0841
	86	39.5000	60.5649
	87	39.9870	61.1502
	88	40.3000	61.5264
	89	40.6890	61.9940
	90	41.1000	62.4880
	91	41.7000	63.2091
	92	42.1840	63.7909
	93	42.6000	63.2909
	94	43.4000	65.2524
	95	44.5800	66.6707
	96	46.5000	68.9784
	97	47.0940	69.6923
	98	50.0820	73.2837
	99	54.2970	78.3498

Frequency Table

เปรียบเทียบคะแนนการจับคู่ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คู่ที่	กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
	เกรดเฉลี่ย	คะแนนดิบ	คะแนนมาตรฐาน	เปอร์เซ็นต์ไทล์	เกรดเฉลี่ย	คะแนนดิบ	คะแนนมาตรฐาน	เปอร์เซ็นต์ไทล์
1	3.50	57.3	78.34	99	3.41	60.3	78.34	99
2	3.31	47.6	69.69	97	3.39	47.2	69.69	97
3	3.06	46.8	68.97	96	2.98	46.5	68.97	96
4	2.77	46.1	68.97	96	3.03	46.2	68.97	96
5	3.38	46	68.97	96	2.82	46	68.97	96
6	3.20	44.2	66.67	95	3.12	44.5	66.67	95
7	3.03	43	65.25	94	3.04	42.8	64.29	93
8	3.69	42.1	63.79	92	3.70	42.5	64.29	93
9	2.86	41.7	63.20	91	2.43	41.9	63.20	91
10	3.10	41.1	62.48	90	3.14	41.8	63.20	91
11	2.83	40.8	61.99	89	3.06	40.2	61.52	8
12	3.10	39.4	60.56	86	2.80	39.9	61.15	87
13	3.20	39.6	60.56	86	3.36	39.7	61.15	87
14	2.68	38.9	59.82	84	2.47	38.6	59.82	84
15	3.22	38	59	83	3.02	38.4	59	83
16	2.53	37.6	58.50	82	2.52	37.2	58.01	81
17	3.00	36.5	57.05	78	2.89	36.3	57.05	78
18	2.63	36.3	57.3	78	2.65	36.2	56.57	77
19	3.44	35.9	56.20	76	3.63	35.6	55.96	75
20	3.15	35.7	55.96	75	2.98	35.8	56.20	76
21	3.01	34.6	54.79	71	3.21	34.9	55	72
22	2.63	34.4	54.55	70	2.72	34.4	54.55	70
23	3.09	34.3	54.55	70	3.15	34	54.07	69
24	2.89	33.6	53.35	67	2.81	33.8	53.71	68
25	3.36	31.6	51.01	58	3.27	31.4	51.01	58
26	3.03	30.2	49.50	51	3.26	30.6	49.68	52
27	2.87	30	49.20	50	2.91	30.1	49.20	50
28	2.88	29.4	48.42	46	2.63	29.1	47.99	44
29	3.36	28.3	47.22	40	3.38	28	46.74	38
30	2.95	27.3	45.90	34	2.58	27.2	45.66	33

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ นางอุษา สบฤกษ์
 วัน เดือน ปีเกิด 18 พฤษภาคม 2504
 ภูมิลำเนา กรุงเทพมหานคร
 การศึกษา

ปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับ 1 เหรียญทอง สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปี พ.ศ. 2527

ปริญญาโท สาขาวิชาอุดมศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2536

ประวัติการทำงาน

อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ ปี พ.ศ. 2527 – 2541

อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ปี พ.ศ. 2542 ถึงปัจจุบัน